DEC 21 1920

Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President.
A. S. Burleson.
POSTMASTER GENERAL

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Laikraštis

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America.
M. J. DAMIJONAITIS,
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 46 — So. Boston, Mass., Gruodžio (Dec.) 16 d. 1920 m. — Metai VII

Vilnius - Lenkų Paspringimas

LENKŲ IŠSISUKINĖJIMAS.

TAUTŲ LYGA SKRIAUDŽIA LIETUVĄ

BILIUS PRIEŠ IMIGRACIJĄ.

Lietuviai Padaro Sutartį su Baltgudžiais.

REVOLIUCIJA IRLANDIJOJE.

VILNIUS — LENKŲ PASPRINGIMAS.

Užgrobikiškajai Lenkijai Vilnius gali tapti paspringimo kaulas, nes dėlei Vilniaus gali kilti nauja karė lenkų su rusais. Bolševikai nepaprastai smarkiai sumušė ir išblaškė armijas atžagareiviškųjų sukilėlių, tokių kaip Vrangelis, Petlura, Machno ir kiti. Dabar prieš Maskolija stovi tik vienas jos priešas Lenkija, visokiais budais ramstoma Prancuzijos. Tiesa, mušių pertraukos padarytos, bet galutina taikos sutartis nepasirašyta. Maskolija vilkina pasirašymą, Lenkija nerimauja. Adolf Joffe, Sovietų taikos delegacijos pirmininkas Rygoje, gavo iš Maskvos įsakymą, kaip galint ilgiau užtęsti derybas. Pabugus lenkų valdžia nusiuntė "aštrią notą" Čičerinui, Sovietų užsienio reikalų kamisarui,reikalaudama, kad butų paskirta tam tikra diena taikos pasirašymui.

Ir nebereikalo lenkai pabugo, nes bolševikai, pergalėję visus jų sukilėlius jenerolus, su visa jiega stoja prieš Lenkiją. Penkios bolševikų armijos yra sukoncentruotos tarpe Polotsko ir tarpe Vitebsko, ir tarpe Smolensko ir Mohiliovo. Lenkų taikos delegatai Minske telegrama paskelbė, kad Mažgudžių raudonoji armija įėjo į neutralę juostą ties Husiatinu.

Bet didžiausias Lenkijai iš bolševikų pavojus yra dėlei Vilniaus ir jo apielinkės. Maskolija, sutartyje su Lietuva, atidavė Vilnių lietuviams ir dabar sako, kad Lietuva neturi teisės užleisti Vilnių lenkams — juk karė Maskolijos su Lenkija da nepasibaigė. Ir Maskolija nepripažįsto jokio plebiscito nė Vilniuje, nė vadinamoje Centralinėje Lietuvoje. Kad gi dabar Vilnių turi užėmę lenkų gen. Želigowski, tad bolševikai turi teisės eiti ir vyti savo priešą, kurs paliaubų laiku užima pozicijas jų pafrontėje. Ir gali buti, kad bolševikai taip ir padarys — Vilnius gali tapti lenkams paspringimo kaulu.

LENKŲ IŠSISUKINĖJIMAI.

Lenkų atstovas Tautų Lygoje, Askanazy, pareiškė, kad Lenkijos sutartis su Maskolija Rygoje panaikina Maskolijos sutartį su Lietuva. Bet Sovietų atstovas Lietuvoje atsakė, kad nėra jokio pamato taip manyti. Vėliaus Sovietų valdžia stačiai pasakė Lenkijai, kad Maskolija išpildys viską, kas yra sutarta su Lietuva, ir kad Lenkija neturi jokios teisės užimti tas žemes, kurias šiandie laiko užgrobęs Želigowskis.

TAUTŲ LYGA SKRIAUDŽIA LIETUVĄ.

Pačioje Tautų Lygoje kilo kalba, kad ten Lenkijos reikalai yra keliami viršun su Lietuvos skriauda. Noras prijungti Lietuvą prie Lenkijos reikštų tik prarijimą Lietuvos, ir lietuviai niekad prie to nepristos. Tik viena Anglija prisilaikanti šiektiek teisybės ir užtarianti Lietuvą. Toks Lygos nusistatymas tik stumia Lietuvą prie bolševikų, kurie užimdami Vilnių pasisakė, kad užima jį laikinai, ir ištikro paskui atidavė jį lietuviams. Jei Lyga ir lenkai ir toliaus taip elgsis, tai kilus karei lenkų su bolševikais, Lietuva negalės pasilikti neutralė ir jei Lyga ir Lenkija ir toliaus taip elgsis su Lietuva, tai žinoma, Lietuvos simpatija negalės buti lenkų pusėje. Lietuva, kaip šiandie Armėmija, turės krypti prie jiems prielankiausių bolševikų.

BILIUS PRIEŠ IMIGRACIJĄ.

WASHINGTON, D. C., gruodžio 13 d. Šiandie atstovų butas Kongresse perleido Johnson'o Imigracijos bilių, kuriuomi ateivystė į Ameriką yra pilnai sulaikoma vieniems metams. Bilius perėjo 293 balsais prieš 41 balsą, (šeši atstovai susilaikė nuo balsavimo). Buvo išsyk sumanyta uždaryti ateiviams Amerikos duris ant dvejų metų, bet 181 balsu prieš 165 buvo priimtas Mann'o pataisymas, kad uždaryti tik ant vienų metų.

Bilius dabar eina į Senatą. Jei jis ir Senate bus priimtas, tai ateivystė į Ameriką užsidarys vieniems metams. Bet abelnas manymas yra, kad Senatas šio biliaus neperleis.

Keli senatoriai turi savotiškus imigracijos bilius, skirtingus nou Johnson'o biliaus, kuriuos jie įneš Senatan. Senatorius W. P. Dellingham jau yra įnešęs bilių, kuris įleistų į Ameriką tik 5% to skaitliaus, kuris jau yra Amerikoje kokios nors tautos. Jei, paveizdan, lietuvių Amerikoje yra 800,000, tai butų įleista jų tik 5% to skaitliaus, t. y. 40,000.

Imigracijos klausimas, rodosi, greitai nepasibaigs, ir ims daug laiko, kol bus nuspręsta, ar įsileisti ateivius į Ameriką, ar ne.

LIETUVIŲ IR BALGUDŽIŲ SUTARTIS.

Baltgudžių "Press - Biuro" Rygoje praneša, kad Kaune pasekmingai prieita prie sutarties tarpe lietuvių ir baltgudžių. Pripažino vieni kitų nepriklausomybę ir nutarė išvien kariauti prieš Želigowskį. Lietuvos valdžia daleido Baltgudijos valdžiai įsisteigti ant Lietuvos žemių bazę, ant kurios pasiremdama galėtų apvalyti savo teritoriją nuo priešų (suprantama — lenkų).

Gardine pasirodė naujas baltgudžių laikraštis "Belarusskoja Slova", leidžiamas baltgudžių komiteto ir kariaujantis už nepriklausomą Baltgudžių Tautinę Respubliką.

MONTANA NORI ATEIVIŲ FARMERIŲ.

Atstovas cukraus dirbtuvių "Great Western Sugar Co." atvyko ir N. Y., kad su Ellis Island ateiviais pasitart, ar negautų jų kokius 200 važiuoti į Montaną, kur augina cukrinius burokus. Amerikiečiai nenori auginti burokų, tad cukraus kompanija nori ateivių prisikalbinti; labiausiai pageidaujami esą skandinavai r rusai. Kaszin, ar ten tik ne perdaug sunkus darbas su per maža mokestim.

TAUTŲ LYGA NESIŲS KAREIVIŲ Į LIETUVĄ

VARŠAVA, gruodžio 11 d. Vakar Tautų Lygos atstovai turėjo pasitarimą su Pilsudskiu ir Sapieha apie plebiscitą Vilniaus rėdyboje. Tautų Lygos atstovai pranešė, kad atsisako pirmesnio sumanymo traukti kitų šalių kareivius į Vilnių, nes tas gali įtraukti bolševikus į ginčą lietuvių su lenkais.

GRAIKIJA PRIIMA KARALIŲ KONSTANTINĄ.

Graikijos gyventojai nubalsavo, kad jie šaukiasi sugrįžimo savo buvusio karaliaus Konstantino, kurį alijantai buvo prašalinę už jo prielankumą vokiečiams karės laiku. Aliantai ir dabar rustauja, bet Graikija nepaiso jų rustybės.

BOMBA RUMUNIJOS SENATE.

BUCHAREST, gruodžio 9 d. Rumanijos senate ekspliodavo bomba, kuri užmušė vieną ministerį ir vieną vyskupą.

GENERALIO ŠTABO PRANEŠIMAS.

1920—XI—14.

Kairiajame Vilijos krante vakar visą dieną lenkų artilerija bombardavo musų pozicijas ruoztuose: Gilus ežeras, Zailgai ežeras, Zapalinas, Polka, aukštuma 124 (pastarieji trys punktai pietuose nuo Kernavos 4 kilm.). Vienkart jų pėstininkai atakavo musų užtvoras ties Štareine (ties Zailgų ežeru, ties Julijonavu) palei Spindžių ežeru. Visos atakos atremtos. 23 val. vakar musų sustiprinta žvalgyba nuėmė lenkų užtvorą tarp Joteliunų 8 ir Lazdėnų. Paimta 11 belaisvių, 3 sužeisti ir 1 nukautas. Mes nuostolių neturėjome.

Ežerėnų kryptimi lenkų puolimai atremti.

Kitur nieko ypatingo.

Gener. štabo Viršininkas,
Pulk. KLEŠČINSKAS.

1920—XI—15.

Kairiajame Vilijos krante vakar lenkų artilerija bombardavo musų pozicijas ties Grobeliais ir Zapolinu.

Dešiniajame Vilijos krante vakar apie 15 v. lenkų artilerija ėmė bombarduoti musų pozicijas linijoj Romaniškiai — Skieterai (Musninkų kryptimi). Bombardavimas tęsėsi visą valandą. Po to lenkų pėstininkai su daug pulkosvydžių ėmė paminėtas pozicijas atkakliai atakuoti, ypatingai stengdamiesi prasiveržti ties Sketerais. Prasiveržus priešininkui visai arti musų pozicijų prasidėjo kova rankinėmis granatomis. Visą laiką pėstininkų kovą palaikė abiejų pusių artilerijos ugnis. Kovos pasibaigė tik vėlų vakarą. Priešininkas su dideliais nuostoliais pasitraukė. Musų nuostoliai maži. Vakar taip pat tame bare lenkų sustiprintos žvalgybos buvo mėginusios atakuoti musų užtvoras ties Alizavu, Alėnais, Santakais, Pustilkais, bet be jokių vaisių — visur priešininkas buvo atremtas.

Kitur nieko ypatingo.

1920—XI—16.

Vakar lenkai bandė paimti Gervėnių kaimą į šiaurę nuo Vilkakinio ežero, bet sutikti musų šautuvų ir artlerijos ugnimi, lenkai pasitraukė.

Dešiniajame Vilijos krante lenkų artilerija apšaudė Popernios kaimą. Šiaurės bare, vakar 17 val., lenkai skubotai apleido Salakų miestelį.

Suvalkijoje vakar 13 val. lenkai puolė musų sargybą Dumblių dvare.

Majoras ŠUMSKIS.
Operatyvinės Dalies Viršininkas.

LIETUVOS ŽINIOS.

Rudiškiai, Šiaulių apskrities. Rugsėjo 20 d. čia milicininkų buvo primuštas ir nušautas niekuo nekaltas pilietis V. Slančauskas, ir apmušta daug kaimo gyventojų ne tik vyrų, bet ir moterų.

Tas atsitikimas įvyko del vieno girto milicininko Vl. Narbuto pranešimo Šiaulių apskrities viršininkui,kad Rudiškių gyventojai nepadavė jiems gaudomo pabėgusio vagies. Juos su antru milicininku nuginklavę, sumušę, jis pabėgęs, o jo draugas nežinia kur dėtas. Naivus apskrities viršininkas patikėjęs tokiam pranešimui. Nepatikrinęs žinios surenka apie 15 milicininkų ir įniršę skuba gelbėti dingusio draugo ir pamokyti nusižengėlių.

Rytojaus dieną 7 val. ryte atvažiavę apsiaučia kaimą ir ima šaudyti, kiti eina per namus ir klausdami:"žalty kur dėjai miliciniką" mušdami varėsi visus vyrus pas seniuną tardyti. Taip bevarant žmonės buvo mušami, o minėtas V. Slančauskis nušautas. Tik atėjęs jieškomasis milicininkas visą šitą šlykščią nesąmonę pertraukė.

Pasirodo, rugsėjo 19 atėjo iš Šiaulių į Rudiškius du milicininkai jieškoti pabėgusio bevežant vagies. Rudiškiuos buvę atlaidai. Persirėdę be ginklų milicininkai susidurę su parėjusiais atostogų kareiviais, norėjo areštuoti, tie nepasidavę ir atėmę iš girto Norbuto šautuvą norėję varyt į Šiaulius. Tada prasidėjo derybos taika ir alaus bačkutė... po magaryčių vienas nujojęs pirmiau į Gruzdžius pranešė viršininkui, o antras su abiem šautuvais nujojęs artimesnin kaiman apsinakvojo ir rytoj nieko nemanydamas jojo namo. Kely patyrė, kas atsitiko, ir atjojo perspėti draugus, kad jie nejieškotų.

Del šito atsitikimo buvo Seime gautas skundas, del kurio St. Seimo Skundų ir Tardymo Komisijos buvo deleguoti atstovai. K. Ralys nuvykęs vieton spal. 12 ir B. Cirtautas pas Teismo tardytoją susipažinti su bylos eiga.

Tardymas padarytas ir byla perduodama Valstybės Gynėjui patraukimui nusikaltusiųjų atsakomybėn.

K. Ralys,
Steigiamojo Seimo narys.

Antalieptė, Ežerėnų aps. Antalieptės jaunimas surengė vakarą. Vaidino 3 veiksmų vaizdelį iš liaudies gyvenimo: "Ant bedugnės krašto". Suvaidino puikiai. Tvarka verta papeikimo. Po vaidinimo buvo monologas. **Buvusis genys.**

Kvėdarna (Tauragės ap.). Kvėdarnuos bažnyčios klebonui, valdančiam nemažą plotą žemės, buvo atmatuotas kelias pataisyti tam tikros kelių komisijos.

Klebonas dar niekada savo gyvenime kelio netaisęs, už tai supyko ir iš sakyklos pareiškė, kad jam kelią atmatavo taisyti, tai jis geriau nuo žemės valdymo atsisako.

Jeigu klebonas tiktai duotų žemės valdyti bežemiams už valdiškas pareigas ir mokesčius — atsirastų Kvėdarnoje norincių didelė daugybė, bet gaila, kad neduoda, — tik sako. **Malonė.**

Plateliai, Kretingos ap. Pareitais metais gyvavo 5 mokyklos. Šiemet Platelių valsčiaus valdybos rupesniu atidengta liaudies mokyklą Šaleikių bažnytkiemy. **Sverkslis.**

Gižai. Spalių 30 d. Gižuose buvo Mariampolės Šaulių Sąjungos vakaras. Buvo statoma operėtė "Kaminkrietis ir Maluninkas". Buvo padainuota solo keletas dainų. **Paukštelis.**

Marijampolė. Lapkričio 1 dieną buvo demonstracija prieš lenkus.

Prakalbos buvo sakomos prekyvietėje.

Mitingą atidarė Stankunas. Jis nušvietė dabartinio momento padėtį. Kitas kalbėtojas Brazdys apie Tautų Sąjungos nutarimus del lenkų okupuotų vietų. Kalbėtojai ragino žmones stoti savanoriais į kariuomenę bei šaulių sąjungą. Ragino musų sesutės, kad ruoštų musų gynėjams drabužių ar avalinės. Ragino laikytis ligi paskutinio kraujo lašo. Visi žmonės buvo be galo pasipiktinę lenkais ir pasižadėjo kas kuo gali prisidėti prie bendro Lietuvos gynimo.

Tautietis.

Pilviškiai (Vilkaviškio apskr.) Pilviškių miesto Jurkšų gatvė labai nešvari. Tai kad norint praeiti, tai užkluonės gatvele, ir reikia akis užsirišti, o nosį į saują sugniaužti. Oras toks tvankus, kaip arklidėje. Nepripratęs prie to žmogus negali nė praeiti, turi tuoj liga užpulti. O ką kalbėti apie tuos žmonelius, kuriems reik prie tos gatvelės gyventi. Tas reikalas reikėtų sutvarkyti milicijai, įsakyti žmonėms, kad pašvarytų. Pilviškių milicininkai degtinės stikliuką iš tolo mato. **Santorinas.**

Kazliškių kaimas, Antanavo valsčius, Mariampalės apskritis. Jonas Račkauskas spalių 31 d. pavakare išėjo pas M. Kudžmą paviešėt. Jam tenei besilinsminant 1 valandą nakčią atėjo 2 narsuoliai vyrukai, užsilipo ant arklydės ir pradėjo verst šiaudus ant žemės ir juoktis. Išgirdus šeimininko sesuo Jieva pradėjo kolioti, o kita sesuo Magdė išbėgo į kaimą šauktis pagalbos. Greitai atvyko pagalbon seniunas. Tie vyrukai, nulipę nuo arklydės, paleido galvijus ir avis iš tvarto, ir jau laužė tvoras paliai trobos duris. Pamatę narsuoliai kaimo seniuną išėjo į plentą. Bet jau tvoros buvo išlaužytos, vežimas su šakomis apverstas, ir daugelis baldų sulaužyta. Šeimininkas po vaišių rytojaus dieną parėjęs rado viską išlaužyta išmėtyta. Musų krašte buna ir daugiau tokių atsitikimų. Pavyzdžiui, Pranę Skučiutę jau kelis kartus apvogė ir apiplėšė, atimdami pinigus, drabužius ir valgomus daiktus. Bet ne visi jaunuoliai tokie pabaldos, yra ir susipratusio jaunimo, kuris skaito laikraščius ir lavinasi.

A. Pridotkas.

Bogotoji (Vilkaviškio aps.). Bagotosios apylinkėj yra nemaža jaunuomenės, kuri pasidalinus į dvi dali, butent: į inteligentiją ir į tamsuomenę. Tamsuoliai, kaip paprastai, mėgsta naktimis valkiotis apsišarvavę lazdomis, elektros lemputėmis ir t. t. Jie sužinoję kur jaunimą, kad ir už poros mylių, nuėję išvaiko. Jei ką šeimininkas sako, tai gauna ausų. Jų nereikia prašyti nei į vestuves, nei kur kitur. Pereitą sekmadienį, butent spalių 31 d. pas vietos mokytoją susirinko dauguma inteligentų pasiskaityti laikraščių ir šiaip pasilinsminti. Sutemus atėjo keletas tamsuolių su lazdomis už save didesnėmis ir ėmė bausti mokytoją, kad jiems leistų tenai šokti, bet mokytojas neleido. Tad ko tik neišdaužė visus, o mokytoj, tai net gąsdinę papiausią. **Santorinas.**

Kvėdarna (Tauragės ap.). Pas mus spalių 17 d. buvo surengtas mitingas. Prakalbomis buvo raginama, kad, kurie gali nešti ginklą,stokų į šaulių kuopą.

Paskiau buvo išrinktas Gynimo Komitetas, į kurį įeina nuo vals. sąjungos ir kriščionių dem. part. atstovai: pirmininkas J. Raudonius, raštininkas A.Audinis, ižd. J. Radveikis, ir kiti nariai: P. Urbikas, M. Toliušis, B. Petrošius, ir J. Butkus.

Toliau buvo nutarta padaryti kaimuose rinkliavą kareiviams drapanų ir paskiau šventadieny piniginę rinkliavą padaryti. Kaimiečiai žada noriai kas ką galės aukoti kareiviams, by tik nepaliktų lenkų bernais. **Malonė.**
("Liet. Uk.").

ANSONIA, CONN.

Gruodžio 5 d. įvyko L. L. P. B. K. susirinkimas. Buvo skaityta Misijos atsišaukimas reikale paskolos, kad išduoti atskaitą pirkusio ir nepirkusio L. L. P. Bonų ir buvo išrinkti kolektoriai, kad išnaujo baigiantis pardavinėti Bonus pereiti visas grinčias, kad neliktų niekas be L. L. Bono. Toliaus nutarta šaukti viešą susirinkimą ant 19 gruodžio, kur bus Bonų ir visokių aukų rokundos išdavimas. Butų gerai, kad visi vietos lietuviai butų minėtame susirinkime ir pasakytų, kas ką žino ir kas ko reikalaujama. Tokiu budu užsibaigtų tie maži ginčai, ir pakampių žmeižimai, kas šiandie tarpe vietos lietuvių pasitaiko girdėti. Dar minėtam susirinkime bus ir kalbėtojų ir čia bus bonų pardavinėjimo užbaiga, deltogi kurie dar neturite Bono, dar neesate Lietuvos Laisvės gynėjai, paskutinėj progoj ateikite ir nusipirkite L. L. P. Boną, nelikkite Pilsudskio vergai ir tarnai.

J. J. Kantautas,
Pres. Kom. narys.

A.L.T.S. Reikalai.

Pratokolas

A. L. T. SANDAROS 7-tojo METINIO SEIMO, ĮVYKUSIO LAPKRIČIO 26 ir 27 DD., 1920 M., Y. M. C. A. SVETAINĖJE, 215 W. 23rd ST., NEW YORK, N. Y.

SESIJA I.

Seimas atidarytas 10-tą val. ryte. Vietinės 30-tos kuopos iždininkas, A. B. Strimaitis atidarydamas Seimą, suteikė Sandaros pirmininkui disciplinos ženklą — kujalį su užrašu: 7-tam Sandaros Seimui.

Sandaros pirmininko prakalba.

Prasideda įvairių komisijų paskirstymas ir priėmimas delegatų (mandatų) įgaliojimų.

Delegatų buvo nuo šių kuopų:

7 kuopos, So. Boston, Mass.:
1) M. J. Damijonaitis,
2) S. Jokubauskas;
11 kp., Waterbury, Conn.:
3) K. J. Paulauskas,
4) V. P. Ručinskas;
15 kp., Bridgeport, Conn.:
5) V. Peleckas;
19 kp., Newark, N. J.:
6) V. Lazdynas,
7) P. Faltinaitis,
8) P. Lukšys;
30 kp., New York, N. Y.:
9) A. Ramanauskas,
10) A. B. Strimaitis;
32 kp., New Britain, Conn.:
11) A. Mikalauskas;
55 kp., Wilkes Barre, Pa.:
12) J. Vaišnis;
65 kp., Scranton, Pa.:
13) K. A. Garmus;
67 kp., Amsterdam, N. Y.
14) A. Lukšys;
10 kp., New Haven, Conn.:
15) M. J. Vokietaitis;
38 kp., Paterson, N. J.:
16) P. Biliunas,
17) A. Aleksa;
1 kp., Brooklyn, N. Y.:
18) P. Mikolainis,
19) A. Dragunas,
20) J. Kripaitis,
21) U. Kriaučiunaitė,
22) J. Ambraziejus;
5 kp., Baltimore, Md.:
23) P. Jaras;
18 kp., Cleveland, Ohio;
24) L. Vasiliauskas,
25) J. žemantaitis;

Pavieniai nariai:

26) P. J. žiuris,
27) V. J. šliakys.

Svečiai užsiregistravo:

J. Laučiškis,
A. Vokietaitienė,
J. O. Širvydas,
Advokatas Jankus.

Surašas Komisijų:

Įnešimo Komisija:
S. Jokubauskas,
K. J. Paulauskas.
Rezoliucijų Komisija:
P. Mikolainis,
V. J. šliakys.
Aukų priėmimui Komisija:
M. J. Vokietaitis,
V. Lazdynas,
A. Mikalauskas.
Presos Komisija:
P. Mikolainis,
V. J. šliakys.

Rinkimas Seimo Valdybos.

Kandidatai į Seimo Vedėjus perstatyti: žiuris, Lazdynas ir Mikalauskas.

Balsavimo pasekmės:

žiuris — 6 balsai, Lazdynas— 3, Mikalauskas — 8, Mikalauskas liekasi Seimo Vedėjas.

Į Sekretorius Perstatyti:

P. Faltinaitis ir M. J. Vokietaitis. Balsų gavo Faltinaitis— 12, Vokietaitis — 5.

Pagelbininkai: Seimo pirmininko — žiuris, sekretoriaus — Vokietaitis.

Kalba Seimo išrinktas pirmininkas A. Mikalauskas, padėkavodamas Seimo atstovams už jam suteiktą pirmininko vietą ir pasižada, kad stengsis vesti Seimą bešališkai. Taipgi meldžia, kad visi atstovai laikytųsi tvarkos, klausimuose nesikarščiuotų, neužsipuldinėtų vienas kitą, bet kaipo rimti žmonės pagerbtų vienas kito nuomonę.

Užima vietą Seimo raštininkas ir visos kitos komisijos.

Įnešimas duota, kad butų perskaitytas pereito 6-tojo Seimo protokolas. Skaito M. J. Damijonaitis. Įnešama, kad protokolas butų priimtas. Likosi priimtas didžiuma balsų.

Nutarta, kad Sandaros Centro Pirmininkui ir Redaktoriui suteikti sprendžiamasis balsas Seime.

Sesija I-ma užsidarė 12:30 p. Nutarta susirinkti visiems 1:30 v. po pietų.

SESIJA II.

Atidarė 1:45 v. po pietų. Pirm. A. Mikalauskas. Vardošaukis Seimo atstovų — pasirodė, kad porą narių pasivėlino ant 2-ros Sesijos.

Buvo išduotas žodžiu raportas A. L. T. Sandaros Pirmininko P. J. žiurio; raportas buvo gana aiškus. Pirmininko raportas likosi didžiuma balsų priimtas su išlyga, kad raportą priduos ant rašto Seimo raštininkui, kad galėtų užrekorduoti į protokolą, kad visi nariai galėtų žinoti.

Išdavimas raporto Centro Sekretoriaus: M. J. Damijonaičia raportas buvo smulkmeniškai ant rašto priduotas.

Įnešimas duotas, kad raportas butų priimtas su pataisymu, kad skolininkų vardai Sandarai nebutų garsinami organe. Sekretoriaus raportas priimtas.

Skaitoma raportas Kontrolės Komisijos, prisiųstas raštų nuo šių narių: — S. Mockus ir P. Bortkevičia. Raportas likosi vienbalsiai priimtas.

Raportas nuo A. L. T. Tarybos atstovo A. B. Strimaičio — raportas priimtas.

Įnešimas, kad butų ir kitų Tarybos narių paaiškinama. Kal. J. O. Širvydas kaslink A. L. T. Tarybos likvidavimo. J. O. Širvydas dalyvavo Seime kaipo svečias.

Raportas Lietuvos Neprigulmybės Fondo Pirmininko A. B. Strimaičio — raportas priduotas raštu ir priimtas.

Lietuvos Neprigulmybės Fondo Kontrolės Komisija raporto jokio nepridavė. Iš raportų kitų komisijų pasirodė, kad Kontrolės Komisija savo pareigų neatliko.

Skaitoma referatas, parašytas A. B. Strimaičio, skiriamas A. L. T. Sandaros idėjai skleisti. Referatas likosi vienbalsiai priimtas ir nutarta paskelbti "Sandaroje", kartu su protokolu.

Skaitymas laiškų su linkėjimais ir aukomis 7-tam Seimui.

Prisiųsta nuo šių kuopų ir kolionijų pavienių narių:

Nuo 15 kp., Bridgeport, Conn., su auka $30.00
" 36 kp., Pittsburgh, Pa., nuo P. Pikšrio 5.00
9 kp., Cambridge, Mass., su auka 50.00
11 kp., Waterbury, Conn., su auka 5.00
11 kp. nuo šių narių:
P. Tiškinas 5.00
A. Osteika 5.00
Laiškas su linkėjimais iš Chicago, Ill.
38 kp., Paterson, N. J. su auka 8.00
33 kp., Norwood, Mass. su auka 10.00
5 kp., Baltimore, Md., su auka 10.00
26 kp., Portsmouth, N. H., su auka 5.00
21 kp., Rochester, N.Y., su auka 5.00

Nuo šių narių: P. Petronis, N. Jodviršis, D. Jorkšės, A. Usevičius, K. Gečius.
16 kp. Worcester, Mass., su auka 31.00
Nuo šių narių:
J. Rauktis 2, L. Jablonskis 2, A. Jasiunas 2, V. M. Cekanauskas 2, O. Šarkaitė 1, A. Martyšius 2, P. Jasiunas 2, J. Langius 2, A. Zilkus 2, K. Budinavičius 2, B. Mingila 2, J. Vitas 2, F. Skliutas 2, K. Steiva 2, S. Packauskas 2, F. Joniškis 1, V. Ambrozevičius 1. Viso 31 dol. (trisdešimts vienas).
Nuo 40 kp., West Lynn,
" Mass., su auka 10.00
" narių: K. Sirbikas 5.00
P. Bolys 2.00
" 35 kp., Racine, Wis., su auka 25.00
7 kp., So. Boston, Mass., su auka 100.00
55 kp., Wilkes Barre, Pa., su auka 41.00
24 kp., Montello, Mass., su auka 5.00

V. Lazdynas įneša, kad Seimas išneštų protesto rezoliuciją prieš šmeižikus, kurie visokiais budais stengiasi Lietuvos Atstovybę Amerikoje šmeižti, ypatingai pasižymėjo ta profesija iš dešiniojo sparno klerikalai. Tas klausimas likos atidėtas, kol bus kuopų įnešimai sutvarkyti.

Raportas prisiųstas raštu nuo Apšvietos Komisijos nario J. Strimaičio — raportas priimtas.

2-ra sesija užsidarė 6-tą val. vakare.

SESIJA III.

Atidarė pirmininkas A. Mikalauskas 9:30 ryte. Vardų šaukimas: atstovų pasivėlino šie: J. Vaišnis, P. Lukšys, P. Mikolainis, A. Dragunas, J. Kripaitis, J. žiuris, V. Šliakys.

Užsiregistravo du atstovai: žemantaitis nuo 18 kp. ir pilietė Jurgeliutė nuo L. N. Fondo.

Skaitymas protokolo Pirmos ir Antros Sesijų. Pirmos Sesijos protokolas priimtas, antros sesijos palikta raštininkui papildyti aukų iš kuopų prisiųstų.

Nepabaigti Reikalai.

M. J. Damijonaitis praneša reikaluose A. L. T. S. ženklelių, kad da nėra dirbama. Tas reikalas pavesta Centro Valdybai ant toliaus.

J. žiuris duoda patėmyjimą kaslink Rezoliucijų Komisijos ar kas veikiama.

M. J. Damijonaitis praneša reikaluose A. L. T. S. skolų. Tas palikta prie kuopų įnešimų.

A.B. Strimaitis paduoda klausimą reikale A. L. T. S. įstatų. Klausimas atidėta po kuopų įnešimų svarstyti.

Duota įnešimas, kad rezoliucija, kuri buvo skaityta mass-mitinge per J. žiurį butų priimta A. L. T. S. Seimo. Ant vietos buvo skaityta ir sugrąžinta del dapildymo ir kad butų skaityta vėliaus.

Kuopų Įnešimai.

Įnešimas nuo 5-kių kuopų, butent 5, 15, 16, 18 ir 57, kad butų likviduotas L. Neprigulmybės Fondas. Po trumpo svarstymo nutarta L. Neprigulmybės Fondas likviduoti.

Įnešimas 7, 9, ir 16 kuopų, kad "Sandaros" Administratorius turėtų pagelbininką. Įnešimas priimtas ir pavesta Administratoriaus nuožiurai.

Pribuva Gerbiami Svečiai.

Dr. šliupas ir Dr. Alseika, tikką atvykęs iš Lietuvos.

Kalba Dr. šliupas, trumpai pasveikindamas Seimo atstovus. Kalba Dr. Alseika į Seimo atstovus, sveikindamas visus ir kartu pareikšdamas tikslą, kuriuo atvyko Amerikon.

Įnešimas, kad Seimas išneštų protestą prieš tuos elementus, kurie yra priešingi ir trukdo darbą Lietuvos Misijos rinkime aukų ir pardavinėjime L. L. Bonų; įneša šios kuopos: 7, 15, 35, 38. Viršminėtas įnešimas padėta ant stalo.

Įnešta, kad p-lė Jurgeliutė išduotų raportą Seimui, kaipo Sekretorius L. N. Fondo. Raportas buvo skaitytas ir priimtas su pagyrimu.

Skaitymas Laiškų.

1-mas laiškas su auka nuo "Sandaros" darbininkų 5.00
2-ras nuo 57 kp. su auka 10.00.

Įnešimas uždaryti Sesiją ir eiti pietų. Uždaryta 12-tą val., susirinkti nutarta 1:15 v. p. p.

SESIJA IV.

Sesija atidarė pirm. A. Mikalauskas 1:30 po pietų. Šaukimas vardų — pasivėlino šie atstovai: A. Dragunas, L. Vasiliauskas, J. žiuris. Nedalyvavo 3-čioj ses. šie: P. Lukšis, J. Kripaitis.

Skaitytas protokolas 2 Sesijos ir priimtas su mažu pataisymu.

Skaitymas Kuopų Įnešimų iš Eilės.

Įnešimas duota, kad butų sutvertas partyjinis Fondas. Apkalbėję atranda, kad reikalinga ir likosi nubalsuota sutverti tokis Fondas, duodant jam vardas: A. L. T. Sandaros Fondas. Kalbama, kokiu budu geriausia butų palaikyti tokis Sandaros Fondas.

Nutarta palikti palei narių užjautimą, be prievartos, kas kiek galės ir kokiu budu jiems bus parankiausia aukuoti.

Įnešimas, kad butų pakelta narių mokestis, likosi atmesta.

Įnešimas, kad butų uždėtas asesmentas ant narių padengimui morgičio, išmokėti Sandaros spaustuvės skolas. Nutarta, kad Seimas užgiria Centro Valdybos pirmesnį sumanymą, kad kožnas narys užsimokėtų po 2.-00, kurie da nėra užsimokėję.

Įnešimas, kad butų išleista mokesčių knygelė, likosi atmestas.

Įnešimas, kad Centro Valdyba surengtų prakalbų maršrutą po kolionijas paagituoti ir sustiprinti silpnesnes kuopas — vienbalsiai nutarta mašrutą rengti.

Duotas įnešimas, kad A. L. T. Sandara susiartintų su viena iš artimiausių partijų Lietuvoje— nubalsuota didžiuma balsų susiartinti į artimesnius santikius su Lietuvos "Valstiečių Sąjungą", kol ta bus tokios pakraipos, kolei nebus priešinga A. L. T. Sandaros principams.

Svečiai Atsilankė šioj Sesijoje.

P-lės P. Glemžytė, Kazlauskienė; p-čiai P. Bajoras, S. E. Vitaitis.

Įnešimas, kad butų netalpinamos "Sandaroj" smulkios atskaitos, o butų daugiaus straipsnių talpinama — tas klausimas paliktas Redakcijos nuožiurai.

Atsišaukimas "Sandaros" zecierio, kad butų jam suteikta vakacija, likosi atidėtas, nes dabar ne vakacijų laikas.

Įnešimas, kad butų svarstomi Sandaros įstatai — nutarta pavesti įstatų komisijai, kuri bus išrinkta.

Skaitoma protesto rezoliucija prieš francuzus ir Ameriką už rėmimą lenkų ginklais ir visokiomis reikmenėmis, kuriuos ginklus vėliaus lenkai suvartoja žudymui nekaltų žmonių Lietuvoje — rezoliucija vienbalsiai likosi priimta, ir nutarta pasiųsti toms valstijoms ir Tautų Lygai ir žymesniems laikraščiams į užrubežį.

7-tos kuopos įnešimas, kaip Seimas atsineša į L. Piliečių Sąjungą — nutarta remti, ant kiek ta įstaiga bus gerai vedama ir naudinga Lietuvai.

Svarstoma, kokiu budu butų geriausia atmokėti sokolos kaikuriems nariams, kurie griežtai reikalauja — tas reikalas palikta Centro Valdybai.

Užgirta ir užtvirtinta referandumu išrinkta Centro Valdyba 1921 metams.

Paduota rezignacija Sekretoriaus - Administratoriaus M. J. Damijonaičio — rezignaciją Seimas nepriėmė ir M. J. Damijonaitis atsiėmė atgal.

Įnešimas duota, kad pakelti alga Administratoriui — likosi atmesta.

Perstatyti kondidatai į Literatiškąją komisiją 1921 metams: S. E. Vitaitis, K. V. Račkauskas ir M. Vokietaitis — likosi vienbalsiai visi priimti.

Renkama įstatų komisija — išrinkti: S. E. Vitaitis, V. K. Račkauskas, M. Vokietaitis ir advokatai: J. Lopata ir Bračiulis.

Nutarta išrinkti dar vienas iždo globėjas — išrinktas likosi A. B. Strimaitis.

Įnešimas rinkti Kontrolės Komisiją — išrinkti likosi: S. Mockus, A. Gotoutas ir K. Jurgeliunas.

Skyrimas prisiųstų pinigų, nepažymėtų kam — paskirta Šauliams Lietuvoje.

Pagerbimas žuvusių už Lietuvos laisvę kareivių, šaulių iš visų Lietuvos piliečių — sustoja visi Seimo atstovai porą minutų, išreikšdami liudėjimą savo broliams ir seserims žuvusiems.

Sekantis Seimas rekomenduojamas šiose kolionijose: Baltimore, Bostonas ir New Haven— nubalsavo didžiuma balsų laikyti sekantį Seimą Boston, Mass.

Svarstoma kas link "Sandaros" Redaktoriaus — užgirtas vienbalsiai tas pats esantis V. J. šliakys.

Gerb. svečias iš Lietuvos, Dr. Alseika, kalba aiškindamas plačiai apie Lietuvos Valstiečių Sąjungą ir "Varpo" B-vę, jų tikslą ir finansinį padėjimą. Nutarta, kad A. L. T. Sandaros Centro Valdyba pasitartų su gerb. Dr. Alseika kas link surengimo jam muršruto po Ameriką.

Rezoliucijų komisija priduoda protesto rezoliuciją prieš kaikuriuos laikraščius ir ypatas, kurie kenkia savais darbais Lietuvos valstybei. Rezoliuciją Seimas priėmė vienbalsiai.

Seime nedalyvavo visai šie kp. išrinkti atstovai: 38 kp. — A. Aleksa; 1 kp. — J. Ambraziejus ir U. Kriaučiunaitė.

Aukų įplaukė viso $401.00
Aukos paskirstytos sekančiai:
Lietuvos Šauliams 30.00
Lietuvos Pil. Sąjungai 5.00
"Sandaros" morgičių apmokėti 340.00
Naujam A. L. T. Sandaros Fondui 26.00

Skaitomas protokolas 3-čios Sesijos—protokolas priimtas su pataisymu.

Skaitomas protokolas 4-tos, paskutinės Sesijos, protokolas likosi priimtas su pataisymu, kad pora žodžių butų dadėta.

Duota įnešimas uždaryti Seimą. Nubalsuoja visi. Seimą uždarė pirm. A. Mikalauskas 7-tą val. vakare, atsisveikindamas visus Seimo atstovus. Tokiu budu 7-tas A. L. T. Sandaros Seimas užsibaigė.

Pirm. **Ant. Mikalauskas,**
Rašt. **P. Faltinaitis.**

ERŠKEČIŲ TAKU.

(Tąsa iš 45 num.)

(Dėlei Musų Kovos su Lenkais).

Lietuva nekalta, jei kam tokia politika nepatinka. Ne Lietuvos kaltė, kad ji yra priversta kariauti save gindama. Taipgi ne Lietuvos kaltė, kad francuzų-lenkų planai smunka kartu su Vrangeliu, Petliura, Balachovičiu. Tik Lietuvos nelaimė tame, kad "nereguliarės" gaujos Zeligowskio, kurs iš Pilsudskio malonės turi jau 15 divizijų, dar neišvytos iš Vilniaus padangės.

Nekaip sekasi Zeligowskiui Lietuvoje; lietuvių kariuomenės sutiktas, du sykiu liko smarkiai apkultas prie Vevio ir dabar neseniai Švenčionių — Gedraičių linijoje. Yra kuo susirupinti Lenkijos imperialistams ir Lietuvos "prosze panams"! Pernai metu Pilsudskio žygis į Lietuvą niekais nuėjo; Zeligowskiui nesiseka šiais metais. Tad nusitvėrė lenkai už plebiscito,tikėdamies, kad bent dalį Lietuvos žemių laimėsią, kur lietuvių tautinis atgijimas nespėjo sustiprėti, kur nuolatinnės svetimų kariuomenių okupacijos sudemoralizavo gyventojų politinį susipratimą. Prieš plebiscito idėją nieks nieko negali turėti. Tačiau plebiscitas nekiekvienur pritinka. Plebiscitas Vilniuje kitaip nebutų galimas įvertinti, kaip lietuvių tautos įžeidimas ir lenkų imperializmui pataikavimas. "Vilniau, senas Lietuvos mieste! Ar Lietuvai ar Lenkijai nori priklausyti?" Tat skamba panašiai, jei kas padorioje šeimynoje pasakytų: "Sunau, ar pripažįsti savo motiną, ar svetimą moterį už motiną sau pasirinksi?"

Tautų Sąjunga imdama spręsti lietuv - lenkų disputą, turėjo kreipti domės į tai, kad Vilnius yra istorinė lietuvių tautos šventykla, kad Vilnius buvo, ir turi buti visos Lietuvos kulturos, administravimo ir politikos centru, kad Vilnius nepertraukiamai yra surištas su tautiniu lietuvių atgijimu ir Lietuvos Respublikos kurimo pradžia, kad Vilnius užimtas svetimos lenkų kareivijos, sulaužant sutartis ir iškilmingus pasižadėjimus iš lenkų pusės, kad rytinės ir pietrytinės Lietuvos dalys buvo prievarta lenkinamos. Pagaliau Tautų Sąjunga turėjo kreipti domės į Lietuvos taikos sutartį su Sovietų Rusiją, kur rubežių klausimas pilnai yra išrištas.

Tais svarbiais motyvais pasiremiant, Lietuva turėjo pamato iš Tautų Sąjungos tarpinikystės laukti, kad Zeligowskio avantura bus pasmerkta, kad Lenkijai nebus duota galimybės naujų divizijų tam 'maištininkui" pagelbon siųsti, ir kad Vilnius bus neginčyjamai pavestas Lietuvos Respublikai.

Tačiau Tautų Sąjungos pasiulymas kalba tik apie plebiscitą į rytus nuo 9 gruodžio 1919 metų, gi Vižainį, Punską ir Seinus neginčyjamai palieka Lenkijai. Tautų Sąjungos pasiulymas turi stambių neaiškumų. Bet nežiurint į tai Lenkija pasiskubino tą pasiulymą priimti. Lietuvos valdžia taipgi tiko su Tautų Sąjungos pasiulymu, bet visai teisingai pastatė tris sąlygas: 1) kad plebiscitas įvyktų ir Vižainio, Punsko, Seinų linijoje, 2) kad nebutų plebiscito į šiaurę nuo linijos Varana, Eišiskės, Bastunai, kaip, kad buvo lietuvių - lenkų pasirašyta, ir 3) kad Lietuva butų priimta į Tautų Sąjungą ir pripažinta Lietuvos Respubliką de jure. Sulig Tautų Sąjungos tariamo pasiulymo ir išeina, kad plebiscitas turės įvykti visame Druskininkų-Gardino-Lydos plote, bet Vilnius lieka Lietuvai be jokio ginčo, nes jis randasi į šaurius-rytus nuo minėtos linijos. Šio aiškaus dalyko rodos viens Zeligowskis, Lenkijos imperialistų kurstomas, nenori suprasti, kaip Tautų Sąjunga žiuri į Lietuvos valdžios kontrpasiulymą, ir kokių priemonių imsis Tautų Sąjunga Zeligowskio iškraustymui ik Vilniaus, — tuo tarpu dar nežinia. Bet mums yra aišku vienas dalykas: Zeligowskis nekrapštytas neis iš Vilniaus. Vilniaus dovanai mums nieks neduos, — turėsime jį patys pasiimti. Zeligowskis jau gavo du smugiu, rasi dar bus reikalingi trešias ir ketvirtas arba ir penktas. Gyntis visomis pajėgomis ir vyti lauk okupantus — tai aktualė šio momento politika Lietuvos. Musų, amerikiečių, politika dar aiškesnė: remti Lietuvą pinigais — paskola ir aukomis. Laimėje, o ypač nelaimėje bukime su Lietuva! Čia musų išganymas.

Lietuvos Misijos
Informacijų Skyrius.

PIRKITE LIETUVOS LAISVĖS BONUS!

Atsišaukimas

Vilniečio Balsas Dėlei Vilniaus Atvadavimo.

Pastaruoju laiku visas pasaulis susidomėjęs yra Vilnium. Dėlei jo eina dar kruvinos varžytinės tarp musų ir lenkų. Tautų Lyga nori sustabdyti ką kovą ir pavesti išrišti Vilniaus ir visą rytų klausimą plebiscitui. Plebiscitas Vilniuje, Lietuvos sostapilyje! Lietuvos valdžia neprima ir negali priimti tokio pasiulymo. Vilnius be jokio plebiscito turi tekti Lietuvai. Niekas niekuomet ir nesvajojo daryti plebiscito katros nors valstybės sotapilyje, kaip Paryžiuje, Berline arba Varšavoje. Lietuvių tauta atrėmusi Želigowski'o užpuolimus per ilgą karę galėtų ir su ginklu Vilnių atvaduoti. Tačiaus išsikišus svetimoms valstybėms, ginklų veikimas gali buti sustabdytas, sulig paskutiniųjų žinių, tas jau buk ir įvyko. Į Vilnių pasirengusi ya važiuoti prancuzų, anglų, švedų ir kitų valstybių kariuomenė. Želigowskis su savo sėbrais turės iš Vilniaus išsikraustyti. Bet išėjus želigowskio kariuomenei neišsikraustys Lenkijos agentai. Jie paliks ir varys savo darbą toliaus. Jie kaip šmeižė, taip visokiais budais ir toliaus šmeiš Lietuvos valdžią, Steigiamąjį Seimą ir visus Lietuvos veikėjus. Jie kaip ir laike pirmosios lenkų okupacijos, kurią visą man teko pergyventi Viniuje ir viską patirti, turės visą eilę agitacijinių organizacijų, kaip Straž Kresova, Związek Ludowo - Narodowy, Związek Chrzescijanski ir daug kitų. Tos organizacijos turi daugybę pinigų, leidžia daug laikraščių, knygų, atsišaukimų, užlaiko daug savų agentų, jų tarpe ypač daug lenkų kunigų. Tie agentai išnaudoja bažnyčią, paperka atskirus valstiečius, varo smarkiausią agitaciją valstiečių tarpe, prižadėdami jiem baltus miltus,druską,cukrų ir visas gerybes,by tik jie visur kiek tik gali šauktų,kad nori dėtis prie Lenkijos. Negalima sakyti, kad tie Lenkijos ir Lietuvos dvarininkų agentai neturėtų pasisekimo. Žmonės daug metų lenkų kunigų ir dvarininkų demoralizuoti dažnai pasiduoda jų įtakai. Pasiduoda tuo labiau, kad visai menką veikimą teapreiškė lietuvių organizacijos. Gyvenantieji kaime lietuviai inteligentai terorizuoti, areštuoti arba užmušti. Sistematingo, plataus organizavimo ir agitavimo darbo nebuvo labiausiai dėlei lėšų trukumo. Dabar prisiartino momentas, kuomet tas darbas butinai turi prasidėti plačiai. Negalime mes sėdėti ir žiurėti, ką lenkai daro su musų viengenčiais. Turime, žinoma visokiais budais priešintis plebiscitui Vilniaus gubernijoje, bet turime ir parodyti, kad to krašto gyventojų dauguma trokšta buti Lietuvos piliečiais. Kad tas pasiekti, turime eiti tuo pačiu keliu, kaip ir lenkai, nevartojant tik nešvarių įrankių. Prieš jų agitaciją turime pastatyti savo, prieš jų organizacijas turime tverti savo, prieš jų laikraščius ir atsišaukimus turime leisti savo vartojant vietines kalbas. Turime taipat ir panašiu budu veikti. Lenkai, esant da-gi jų kariuomenei nevarė agitacijos lenkų valdžios vardu arba Lenkijos partijų ir organizacijų vardu, bet tvėrė vietines organizacijas pasiremiant vietiniams gyventojams. Taippat ir mes turime daryti. Maža naudos bus, jei mes ir vežimais grusime į Vilniaus guberniją atsišaukimus, knygas ir laikraščius, jei pirmiau nebusime pasirupinę surasti tarpe vietinių gyventojų tokių žmonių, kurie ten visą darbą rems. O tokių žmonių yra nemažai, dagi tarpe lenkiškai ir gudiškai kalbančių valstiečių. Tas man teko patirti organizuojant šią vasarą Vilniaus apygardos Valstieč. Sąjungą. Užėmus Vilnių želigowskiui darbas liko sustabdytas, veikti prie tokių aplinkybių truko ir žmonių ir lėšų. Dabar aplinkybės atsimaino. Pertrauktas darbas butinai turi buti kuogreičiausiai vėl pradėtas. Steigiamojo Seimo Valstiečių Sąjungos frakcija ir Sąjungos Centro Komitetas įgaliavo mane atvažiavus Amerikon rasti paramą tam begalo svarbiam šiuo momento darbui tarpe Amerikoje gyvenančių lietuvių. Lėšų tam darbui reikalinga begalo daug. Tas darbas šiuo momentu turi didžiausią valstybinę reikšmę ir tą darbą turėtų remti visi lietuviai. Pasiekti tikslas lengviausiai yra tveriant ir veikiant vardu Vilniaus apygardos Valstiečių Sąjungos — viena delto, kad tokia organizacija vietiniams valstiečiams labiausiai suprantama ir prieinama, negalės jie patys sau netikėti, — antra, kad Valstiečių Sąjungos nusistatymas yra palikti pilną laisvę tikybai ir kalbai ir paimti žemę iš lenkų dvarininkų be atlygina. Tų lozungų skelbimas ir prirodymas faktais, kad neužimtoje Lietuvoje taip jau yra, žemė jau dalinama bežemiams ir mažažemiams, patrauks minias musų sulenkėjusių viengenčių, dauguma visur be abejo bus už Lietuvą. Vilnius ir visa Vilniaus apygardos žemė turi buti musų ir bus, reikalinga tik pasiryžimo darbo ir lėšų. Tą Vilniaus atvadavimo darbą be abejo parems Amerikos lietuviai.

DR. D. ALSEIKA.

ATSIŠAUKIMAS Į AMERIKOS LIETUVIUS.

Broliai Amerikiečiai:—

Dabar, kuomet visų lietuvių, gyvenančių visose pasaulio dalyse, širdis vienodai plaka, Lietuvos Steigiamojo Seimo Valstiečių Sąjungos frakcija ir Sąjungos Centro Komitetas pasiuntė Dr. D. Alseiką Amerikon, kaipo savo įgaliotinį, kad čionai užmezgus artimiausius ryšius su Amerikos lietuviais, su jų organizacijomis ir rasti paramos tam sunkiam valstybiniam darbui, kurį dabar Valstiečių Sąjunga atlieka Lietuvoje.

Valstiečių Sąjungos nariai dalyvauja valdžioj, atlieka milžinišką dalį Steigiamojo Seimo darbų, kuosmarkiausia dalyvauja krašto gynimo darbe, kariuomenės ir šaulių organizavime. Negana to. Preš mus atsistojo paskutinis etapas milžiniškos kovos del Lietuvos buties, butent — padėti greitai ir plačiai Vilniaus srities lietuviams susiprasti. Lenkai skubinasi, rengia Vilniaus Lietuvos kolonizaciją ir plebiscitą, žiaurių valdininkų, legioninkų ir žandarų priežiuroje. Vilniaus gubernijos sodžiaus gyventojai nors ir jaučia sunkumą didelio skaičiaus valdininkų ir kariuomenės užlaikymo, jaučia, kad lenkų ponai nori vėl visai juos pavergti, bet, mažai tebudami susipratę ir neturėdami savo stiprios organizacijos, dažnai pasiduoda lenkų ponų ir jų papirktų agentų **apgaudinėjimams.** Mes turime jiems akis atidaryti. Turime padėt jiems organizuotis, tverti su vietinių susipratusių žmonių pagalba jųjų pačių Vilniaus Valstiečių Sąjungą, turime išaiškinti, kad visų valstiečių, kaip lietuviškai, taip ir lenkiškai kalbančių, interesai yra vienodi; turime ypač išaiškinti jiems žemės reformų klausimą ir parodyt, kad musų valdžios valdomoj Lietuvoj dvarų žemė jau yra dalinama valstiečiams. Tas darbas Vilniaus srityje jau buvo pradėtas. Sušaukus Vilniuje Valstiečių suvažiavimą, atsirado jų tarpe nemaža susipratusių žmonių, kurie rupinosi organizuoti valstiečių kuopas. Vilniuje buvo išleistas valstiečiams laikraštis "Glos Ludu", kuris, ir užėmus Vilniaus gubernija lenkams, buvo, kiek galima, dalinamas valstiečiams.

Pradėtas pasekmingai darbas turėjo sustoti ne tiek dėlei lenkų įsibrovimo, kiek dėlei lėšų trukumo. Dabar aiškiai pasirodė, kad, tik tuo keliu einant, galima tikslą pasiekti. Vilniaus gub. sodžiaus gyventojai, susispietę savoj Vilniaus Valstiečių Sąjungoj, bus ištikimi Lietuvos piliečiai ir turės galingą įtaką į kitus valstiečius. Tas darbas, ypač šiuo momentu yra begaliniai svarbus ir reikalingas, kuomet kalbama apie plebiscitą. Vilnius ir jo apygarda gali mums netekti, jei mes nieko nedarysime. Be Vilniaus gi begalo butų menkas Lietuvos gyvavimas, o gal ir visai negalimas.

Vilniaus gub. gyventojų dauguma, nors nemaža jų ir nevartos lietuvių kalbos ir toj srityje jiems turi but palikta pilna laisvė, turi buti ir bus Lietuvos piliečiais, nes tas yra gyvas jų pačių reikalas, kaip ekonominis, taip ir istorinis. Reikalingas tik darbas — greitas, platus, smarkus. Visam tam darbui, begalo svarbiam iš valstybinio at žvilgio, reikalinga lėšų ir žmonių. Viena Lietuvos Valstiečių Sąjunga Lietuvoje negali viso to darbo savo jiegomis atlikti, todel ji ir šaukiasi pagelbos į amerikiečius. Reikia ir amerikiečiams organizuotis, ypač vilniečiams; reikia prisiruošti darbui ir kas gali, važiuoti Lietuvon. Iš kitos pusės — tiems darbams varyti reikia didelių lėšų. Reikia leisti laikraštį, knygas, atsišaukimus, siųsti agitatorius.

Su daug svarbių reikalų Lietuvos žmonės jau kreipėsi pri> mus amerikiečių. Mes, kiek galėjome, rėmėme tuos reikalus, tad, nėra nei mažiausios abejonės, paremsime ir dabar šį reikalą, kurs yra nemažiau svarbus už kitus. Darysime tai žinodami, kad kiekvienas musų paaukuotas skatikas priartins atgavimą brangaus lietuvių širdims Vilniaus!

Komitetas, susidaręs iš žemiau pasirašiusių lietuvių, veikia kontakte Amerikoje su A.L.T. Sandara, o Lietuvoje — su Valstiečių Sąjunga ir Valstiečių Sąjungos Frakcija Steigiamajame Seime.

Visos aukos turi but siunčiamos komiteto vardu **"Komitetas Vilniaus Atvadavimui Remti"**, šiuo adresu: 307 W. 30th St., New York, N. Y. Pinigai, tuojaus po priėmimui, bus siunčiami Valstiečių Sąjungai Lietuvoje, visos atskaitos bus skelbiamos spaudoje ir, visuomenės kontrolei bus priduotos Lietuvos Atstovybei Amerikoje.

Įvairių organizacijų kuopos ir draugijos, pavieniai asmens irgi yra prašomi rengti K. V. A. R. prakalbas, — kalbės Dr. ALSEIKA, Visi, kas sutinka rengti prakalbas, malonėkite pranešti Komitetui, — suruošus maršrutą, bus paskelbta spaudoje ir bus laišku pranešta rengėjams.

Komitetas Vilniaus Atvadavimui Remti:

V. K. Račkauskas, pirm.,
S. E. Vitaitis, vice-pirm.,
M. Vasiliauskas, Sekr.,
A. Pempė, II Sekr.,
A. B. Strimaitis, Iždin.,
J. Strimaitis, kom. narys,
Pr. Silbelius, " "
Dr. D. Alseika, Liet. Valst. Sąjungos ir L. V. S. Frakcijos Steig. Seimo Įgaliotinis.

P. S. Visiems aukotojams, kurie duos Vilniaus reikalams nemažiau \$2.00, ar \$5.-00, ar \$10.00, ar \$25.00, bus išduodami atatinkamai gražųs kvitai. Kvitai yra kelių rušių, pagal aukos didumą.

DR. J. ŠLIUPAS.

JURINĖS GALYBĖS SENOVINIAME SVIETE.

(Iš Sea Power and Freedom, by GERARD FIENNES).

(Tąsa)

Peloponnėžiškiai, po Spartos vada, nesuteikė tinkamos pagelbos apgynimui Attikos. Jie užsiėmę buvo statyti didžiulę sieną skersai Istmų, ir norėjo atsiimti savo laivus gynimui šonų. Jeigu jie čion parodė įvykinimą elemantario principo, kad laivynas, o ne jurė yra gynėju, tai jie už nieką palaikė kitą toli didesnę maksimą jurinės strategijos, kad tikruoju objektyvu esti prieš gynos laivynas. Thėmistoklis, su anuoju proto miklumu, kuris nėra nesutaikomas su nelemtumu pobudžio, užėjo už akių Drake'i ir Nelsonui realizavime šito. Taryba, apgalėta Spartėnų, nutarė pasitraukti atgal. Thėmistoklis pavartojo abejingąjį įnagį, pasiųsdamas žodį neprieteliui apie šitąjį nutarimą. Ar iš tikrųjų stovėjo vyliugiškoje korespondencijoje su Kserksiu, yra labai ginčyjamas dalykas. Galimu yra daigtu, kad jis, kaip kad Judas Iskarijotas, buvo vyliugiu tvirtai tikinčiu, kad jo vyliugystė atnešti galės pelną jam pačiam, o jokios žalos suvyliotiemsiems. Jis atsiekė, ko norėjo, ir įtraukė į mušį, kuriame Persai tapo ženklyvai pergalėti. Lengvus, gerai valdomi laivai Atėnėnų ir Aiginėtėnų įsimerkė tarpan sunkiu akrotų neprieteliaus, suspraudė į labai angštą vietą, sulaužė jų irklus ir paliko juos bepagelbingais ant vandens. Graikai, kaip kad Anglai Elzbietos laikmečio, buvo jureiviais, ir buvo išplėtoję systėmą jurinio kariavimo. Persai-gi, kurie turėjo kontrolę laivyno, nors tasai vyriausiai susidėjo iš Phoinikų ir Joniškių laivų,buvo sausžemiškiais ir kovojo kaipo kareiviai ant vandens. Arteminija, Halikarnasso karalienė, kuri kovėsi Persų reikale, smarkiai įsmeigė ir nuskandino Joniškių trirėmą, kuri jai kliudė pabėgimą. Kserksis, tėmydamas nuo "uolinės viršunės" Byrono paamžintos, įsivaizdino, kad nuskandintasai laivas priguli priešams. "Mano vyrai patapo moterimis, o mano moteris vyrais", jis riktelėjo, ir apkrovė nesuvaldomą karalienę paguodomis. Herodotis pasakoja, kad Graikai neteko 40 laivų, o Persai 200 laivų, be tų, kurie tapo pagauti su visais jų laivininkais. Burys kareivių, kurs buvo išsodintas ant Psyttalejos salos, taipgi tapo sunaikintas.

Jurinis mušis pas Salamidą išgelbėjo Graikiją ir Europą. Kserksis susirupino savo susisiekimais, prisibaimydamas, kad Graikai galėtų nužėgliuoti augštyn Hellesponto ir suardyti tiltą laivų, kaip iš tikrųjų Thėmistaklis labai troško padaryti. To-gi dėl karalius paliko Mardonių su 300,000 vyrų, ir prasišalino su likučiais savos armijos ir liekanomis savo laivyno. Mardonius tapo apveiktas ir užmuštas pas Platają, ir tą pačią dieną, ar keliomis dienomis vėliaus, Athėnėnai laimėjo kitą didelę navalę pergalę pas Mykalę, kuri atidalino didesnę dalį Jonijos nuo Persų reikalo. Taip pasibaigė Kserksio mėginimas prigludinti Europą prie savo imperijos. Persų laivyno vienas ketvirtdalis buvo Phoinikiškas, ir mažų mažiausiai vieną treždalį buvo pridėjusios Graikų naujokynės. Atsimetimas pastarųjų parodo moralį įspudį pergalės Athėnėnų.

Karė paliko Athėnams — vienintėlei valstybei, kuri apčiupė prasmę ir įveikmę jurinės galybės— hegemoniją Hellados, kuri pirmiaus priklausė Spartakėnams. Dėlos Sąjunga, kuri apėmė daugymą valstybių Centralės Graikijos be Pėloponnėzo, ir Joniškės valstybės, įstaiga tapo tuč-tuojau potam. Laikui bėgant, mažesnieji nariai tapo vien duoklininkais Athėnų, kurie tokiu budu sugebėjo pasistatyti centralizuotą ir vienokeriopą jurinę galybę. Murmėjimai audros, kuri turėjo pakilti Pėloponnėziškoje karėje, vos tedrumzdė garbingumą Pėriklio gadynės. Butų per ilgas dalykas sekti išgalėse paskui atsitikimus anų ilgų imtynių, kuriose Hellada, išgelbėjusi Europą, stengėsi, kiek galėdama, išnaikinti savę. Viena buitis prasikiša pro kitas įžymiai: kad Athėnai, apsupti ant sausžemio spėkomis labai viršyjančiomis jų pačių spėkų; blogai remiasi užvydžių talkininkų ir duoklininkų, kurius anų išdydus pasielgimas buvo atgrasinęs nuo jų; vis-gi dar sugebėjo palaikyti nelygias varžytines, ir net išplaukti pregalėtojų pirmame laikmetyje, kurs užsibaigė Nikio taika. Savo išsisukimą nuo destrukcijos ji vienatiniai skėlėjo savo jurinei galybei. Ji pralošė kovas net ant jurių; Spartos hoplytai pustyjo Attikos žemes; jos žmonės tukstančiais mirė nuo lykuvos. Bet-gi Athėnai apjuosė Pėloponnėzą savais laivynais ir navalinėmis stotymis, ir Spartos armijos kovėsi su galvomis nuolatos atsuktomis atgal ant pečių, niekados nedrįzdavo ilgėliau pabuti už savos žemės ribų. Jie atkirto savo priešus nuo javų aruodų Syrakuzos. Jie užčiaupė maištus. Mitylėnėje ir kitur savarankiškai, neleisdami pagalbai, kurią Sparta butų pasiuntusi, pasiekti maištininkus. Jų laivynas neleido sądarbiauti Spartėnams ir jų talkininkams šiaurėjo, ir laikmetyje jų galiausios bėdos jie sugebėjo, savo viršenybe ant jurių, diržingai prikibti prie blokados Potidajos ir privertė pasiduoti šitą atkaklų miestą. Žingeidu patėmyti didį vardą Sopohoklio tarpe tų,kurie turėjo geriausiąjį išmanymą apie gyvastinę svarbą jurinės galybės Athėnams.

Antroje phazyje karės sąlygos pilningai pasikeitė. Pasvaiginančioji įtaka Alkibiadžio įvėlė Athėnėnus į karę aggresijos, kuri jurinei galybei blogai tinka, ir į tolimas avanturas. Spartėnams murksant pas vartus, jie buvo priversti pavartoti savo laivynus excentriškai, ir to dėlei susilaukė nepalaimos pas Syrakuzą ir Aigospotamus. Po įrų, kurios griuvo ant jų jurinės galybės dėlei pastarosios pralošos, patys Athėnai tapo imti, ir Athėnėnai, netekę komandos jurių, nebeturėjo įrankių pataisymui nepalaimos, kaip kad jie pirmiaus buvo padarę su pergale pas Salamidę. Stratėgija, privedusi prie Aigospotamų, kur kautasi tiesiok už Dardanelių Siaurumos, buvo gan korrektinga. Alkibiadis ir Kononas sekė paskui vyriausiąją spėką priešio, kad įtraukus į kovą. Jiedu tapo pergalėtu, ne delto kad jų plianas butų blogas buvęs, bet delto kad išpildymas buvo nelemtai kliaudingas. Nepalaimą dar butų galima buvę atitaisyti, nėsa Kononas paspruko iš mušio su savo eskadronu, koks buvo likęs. Pozicija buvo nedaug blogesnė už poziciją Britannijos po Torringtono pralošos pas Beachy Head 1690 m., kada armija Jokubo II Airijoje atvaizdino grumojimą Athėnams sausžeminės galybės Spartos. Bet Jokubas tapo sumuštas kovoje pas Boyne dvyliką dienų vėliaus, o Spartos armija pasiliko nepalytėta, ir Athėnėnai buvo netekę galybės apiplėšinėti pakraščius Pėloponnėzo. Taip tad jie buvo išstatyti ant pažeminimo ir nugriovė Ilgasias Sienas, kurios jungė Athėnus su Peirajumi, įsakant priešiams.

Tačiaus buvo lemta, kad sienos taptų atstatytos Konono, kuris, su pagalba Euagoro, taip vad. "tyrono" Kypro, ir Pharnabazo, Persų satrapo, laimėjo didelę pergalę jurėse ant Spartėnų pas Knydą, su mišriu laivynu Athėnėnų ir Phoinikų. Ant toliaus, Graikijos historija, jai įsisteigiant Imreprijai Adeksandro Didžio, tai ilgos imtynės

(Bus daugiau).

LIGONINĖJE.

Ant trečių lubų privatiniame kambaryje, švariai parengtose lovose, gulėjo du ligoniai: lietuvis ir lenkas. Lietuvis turėjo sužeistą koją, gi lenkas, prastai pasakius, buvo visas sužeistas nuo "pauliavojimo". Reiškia, kad policija jį (lenką) užtiko gatvėje gulintį po tam, kaip jis po geram "pauliavimui" per langą nuo trečių lubų nieko nesiekęs, vienu žingsniu "nužengė" tiesiai ant gatvės. Ta pati policija atgabeno jį ir į ligoninę. Gydytojai jį apžiurėję pasakė, kad "nieko nebus, nes nuo per-daug aukštai "žengęs".

Kuomet aš sėdėjau šale lietuvio lovos (tas buvo gruodžio mėn, 1920 m.), tuom tarpu įėjo į kambarį 3 vyrai pakušdomis lenkiškai šnekučiuodami ir akies mirktelėjimu duodami ženklą, kad viskas butų "ostružo", Jie prisiartino prie ligonio (lenko) lovos ir apsidairė, vėl vienas į kitą mirktelėjo. Pagalios žemiausio ugio juodusis pridėjo pirštą prie jo kišeniuje (ploščiaus) esančios bonkos, prabilo: "nu, panie, jak on to wypije, to musi wstanąć"! Mažai tegalima buvo nugirsti jų kalbą, bet vis-gi supratau, kad tai buvo daromas planas prie ligonio "operacijos". Tai pasakęs juodusis — davė ženklą vienam savo kolegų, kad eitų karidorin dėlei sargybos, kad slaugės neužtiktų, o antram, galvos mostelėjimu, liepė išžiodinti ligonį. Pusėtinai keistai išrodė tas momentas, kada ligonis buvo jau išžiodintas, o "daktaras", iš strioko, negali bonką išlupti iš kišeniaus ir tiek. Bando atplėšti kišenių, neplyšta. Prideda dar savo tautišką žodį — psia-krew", bonka vis-vien riogso kišeniuje. Pagalios suėmė ploščiaus skverną, pats pasistiebęs ant galų pirštų, korką iš bonkos ištraukęs, pradėjo taikinti bonkos kaklą įgrusti ligoniui į burną. Kadangi, kaip sakiau, turintis bonką buvo žemo ugio, tad negalėjo lengvai tai atlikti: kad pasistiebia, tai nustumia bonką pertoli, o kad atsistoja reguliariai, tai burnos nepasiekia. O čia vis dektinė iš bonkos kliuga lauk. Vis-gi per didelę bėdą pusė dektinės supilta į ligonio vidurius. Po "operacijai" greit visi trys apleido kambarį. Tuom tarpu įeina policijantas palankyti tą patį ligonį. Vos prisiartino prie lovos, tuoj su pirštais suėmė sau už nosės ir užsigrįžęs pratarė juokdamasis, kad, girdi, jis dar girtas.

Kaip dektinės pylėjas sakė— "musi wstanąć", tai taip ir buvo: už pusės valandos ligonis šoko iš lovos nežmonišku balsu šaukdamas. Jį padėtą į kitą kambarį ir sekantį rytą jis mirė.

Kad neįžeisti ligoninės, kurioje labai pavyzdinga tvarka, autorius vietos nepažymi. Tiek reikia pridėti, kad "polska kultura" tokiame laipsnyje yra, jog civilizuotam krašte dar jei vietos nėra.

Pašalinis.

The Lithuanian Weekly
"SANDARA"
"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00
Pavienis numeris ..... 5c.

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

SANDARA
327 E Street, Boston 27, Mass.

Prisinčiami Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir adresu, mašinėle arba rašalu parašyti ant vienos popieros lapo pusės. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso pagal savo nuožiurą. Netinkami spaudai smulkūs raštai—korespondencijos, eilės — autoriams išanksto nereikalaujant jų grąžinimo, naikiname ir autoriams negrąžinama.

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

AUKOTOJŲ VARDŲ SKELBIMAS.

Sujušinti atsitikimų Lietuvoj, daugelis Amerikos lietuvių pamatė savo pareigas ir ėmė gausiai aukoti parėmimui Lietuvos nepriklausomybės. Aukos pilasi iš visų kraštų. Dešimt dolerinės ir penkinės byra visuose kraštuose, kaip skalsus lietutis, ir gaivina Lietuvos politinę dirvą, "drapiežnų" lenkų alinamą. Skaistesnės sielos ir didesnio proto lietuviai aiškiau supranta momento svarbumą ir nezigaili daugiau paaukoti: penkiasdešimties, net ir šimto dolerių auka nėra šiandie naujiena. Ir šimto dolerių auka nėra per didelė. Suprantančiam valandos didumą ir išsitesančiam nė tukstančio dolerių auka nebutų perdidelė. Nepaniekintos nė dolerinės tų, kurie daugiau neišsitesa, ir iš širdies duoda tiek, kiek gali. Aukos plaukia, ir toliau da gausiau turės plaukti.

Iš širdies duodanti žmonės nejieško garbės, nepaiso, kad jų vardas butų laikraščiuose garsinamas. Bet tie, kurie renka aukas, nori išduoti atskaitas, nori, kad visi matytų, jog suaukoti pinigai niekur neužkliuvę nueina stačiai į Lietuvą ir sustiprina tuos, kurie liedami kraują gina Lietuvos pačią gyvybę. Parankiausias budas išduoti surinktųjų pinigų atskaitos yra paskelbti laikraštyje visų aukojusiųjų vardai, taip kad kiekvienas pats galėtų susiskaityti, kiek savoje vietoje išviso susikrovė pinigų, ir paskui rinkikams parodyti, kad tikrai tokia suma buvo išsiųsta paskirton vieton. Tada aukotojai patys matys, kad jų aukos greitai pateko ton vieton, kur jos buvo taikomos.

Ir daugelis kolionijų ėmė siųsti aukotojų litanijas "Sandarai". Su mielu noru talpintume visus aukotojų vardus, bet pasirodo, kad tų vardų prisiunčiama tiek daug, kad visus talpinant, maža kas vietos liktų kitiems reikalams. Skaitytojai nemėgsta skaityti vardų sąrašus. Pereitame A. L. T. Sandaros 7-tame Seime net buvo įnešimas, kad visai tokių vardų netalpinti, bet Seimas išmintingai nutarė palikti tą redaktoriaus nusprendimui, taip kad dabar galima elgties pagal susibėgančių aplinkybių.

Netalpinti atskaitų negalima, bet ir visus vardus negalima sutalpinti. Tad nutarėme apšaukti vardais tik tuos, kurie bus paaukoję **ne mažiau penkių dolerių.** Dievulis Perkunas mato, kad dabartiniame sunkiame Lietuvos padėjime penkių dolerių auka nėra nė biskį perdidelė, ir kiekivenas (kitas gal biskį save ir apsisunkindamas) gali ištesėti bent penkinę. Teisybę pasakius, daugiau kaip 90% lietuvių penkinė yra per maža auka. Diktokam Amerikos lietuvių nuošimčiui net ir šimtinė yra per maža. Bet mes žinome bagočiaus širdį... ir numanome, kad nedaug šimtinių aukomis išsiris. Lietuvą išgelbės vargšai - praščiokai, su savo dešimtinėmis, penkinėmis ir su tais mažyčiais viendolerukais. Jei žinotume, katras doleris yra mus vargšo, taip iš širdies aukojusio, kad bevelijo likti tą dieną alkanas arba su prakiurusiu čeveryku, kad tik gelbėti savo tėvynę, tą dolerį paskelbtume pirmiau šimtinės. Bet mes žinome, kad tos vieno dolerio aukos yra (didžiumoje) nuo apsileidėlių, tad daug ir nesigraudiname, jog esame priversti garsinti tik stambesnes aukas.

Tai-gi visi, kurie siųsite "Sandarai" aukų atskaitas, surenkite jas taip, kad vardais butų paminėti tik tie, kurie aukoja **nemažiau penkių dolerių.** Mažiau davusius sutraukite į vieną sumą. Kur bus atsiųsti vardai davusių mažiau per penkinę, Redakcija bus priversta tuos vardus praleisti, kaip aiškinome — dėlei vietos trukumo. Taigi išsyk taip sutaisykite atskaitas, kad iš jų nieko nereikėtų išbraukti. Ir jus, gerbiamieji aukotojai, taip aukokite, kad jus vardas vis tiek patektų į laikraštį. Juk žinote, kad galite paaukuoti netik vieną, bet ir kelias penkines.

LIETUVA IŠSKELBTA PO VISĄ PASAULĮ.

Ir blogiausiame dalyke visados esti šiek-tiek gero, arba, kaip patarlė sako: "Nėra to blogo, kas ant gero neišeitų." Lenkų užsipuolimas kraujuose paplukdė Lietuvą ir sulaikė jos ramų vystymąsi ir tvarkymąsi po karės audringų laikų. Bet godusis lenkų užsipuolimas turėjo tą gerą pusę, kad išskelbė, išgarsino Lietuvos vardą po visą pasaulį. Kas iki šiol žinojo ką nors apie Lietuvą, šimtmečius kitų tautų užslopintą? Dveji-treji metai pirmiau svetimų šalių žmonės nežinojo, kad yra kokia Lietuva, ir jei kur išnetyčių budavo paminėta kokia "Lithuania", tai traukydami pečiais klauzdavo: kas tai do sutvėrimas? Gal nevienam išrodė, kad ar nebus tai tik kokia nauja kanibalų šalis? Gal Afrikoje, ar kur da toliau? Šiandien kiekvienas įsiskaitęs sevtimtautis žino, kur yra Lietuva, nes žinios apie Lietuvos kovas tankiai patenka į pirmąjį laikraščio puslapį — vis per lenkų užsipuolimus, bet ne ačiu jiems už tai! Išskelbė jie mus, tai išskelbė, bet tie išskelbimai perbrangiai mums atsieina— perdaug brangaus lietuvių vyrų kraujo pralieta, ir perdaug Lietuvos moterų gailių ašarų išverkta. Turime lenkus visai iš Lietuvos išvyti ir išvysime, bet tuo tarpu galime pasidžiaugti nors tuo mažmožėliu, kad Lietuva išsigarsino ir, kas svarbiausia, įgijo pasaulinę simpatiją.

Nepaisant lenkų skleidžiamų Lietuvai priešingų žinių ir nepaisant už lenkų pinigus įsipirkusių į laikraščius Lietuvą žeminančių straipsnių, visų šalių laikraščiai (išskyrus Prancuziją), yra prielankųs Lietuvai. Žiurėk, šalia lenkų pinigais "įpirkto" straipsnio yra pačios redakcijos straipsnis, draugiškas lietuviams.

New York rusų dienraštis "Novoje Russkoje Slovo" gruodžio 13 d. talpina karikaturą, kur Vilnius nupieštas kudikiu, besiveržiančių iš Lenkijos rankų, su šausmu: "mama!" norinčiu bėgt prie savo motinos Lietuvos, bet Tautų Lyga, kareivio drabužiuose, laiko jį už rankos. Apačioje parašas: **"Nešiotė-Tautų Lyga** (atsigrįždama Vilniun): Tu, kudiki, šaukiesi savo motinos Lietuvos? Palauk biskelį. Mes plebiscitu nuspręsime, ar tau valia mylėti savo motiną."

Reikia paminėti, kad "N. R. Slovo" yra, prie dabartinės redakcijos, labai bolševikams prielankus laikraštis. Vienok tas jam neužkenkia matyti, kur yra teisybė ginčia Lietuvos su Lenkija. Apie lietuvių - bolševikų organus nedrįstume tiek pasakyti.

Luksenburgo Lietuviai.

Vokietijos vakaruose yra viena nepriklausoma šalis, Luksemburgas vadinama. Jos didumas siekia apie 2600 ketvirtainių kilometrų, ir turi iki 300,000 gyventojų, tame skaičiuje apie 50,000 įvairių svetimšalių. Jeigu palyginti su kuo tokiu, geriau suprantamu, tai ta minėtoji šalis nedidesnė už Pasvalio apskritį. Tik tame yra skirtumas: ant aukštos vietovės, kalnuota, oras vidutiniškai šiltas ir žiemoje čia nėra nei didelių šalčių ir nei baisių pusnių, jeigu tik taip sau ramiai sniegas pakrinta. Žemė derlinga ir vasarą prieš šiltus saulės spindulius auga vinuogių daržai. Šalis turi savo industriją, keletą didelių fabrikų, ir keletą rudos ir kitokių kasyklų, daugiausia Ešo (Esch) valsčiuje. Visą tą šalį valdo karalienė ir parlamentas su 48 nariais. Apgyventa šių tautų: vokiečių ir francuzų (tie patys yra luksemburgiečiai); prie tų yra maišytų tautų po keletą narių, daugumoje italų ir poliakų ir keletas lietuvių.

Kiek čia toje šalyje abelnai yra lietuvių, ir kaip turtingai jie gyvena, sunku sužinoti. Bet tame pačiame tos šalies industrijos lizde — Eše, lietuvių yra nemažas burelis, apie 3X15 (? Red.). Apie organizacijas, apie draugijas negirdėti, nors laikraščius labai mėgsta skaityti, jeigu tik gauna iš tolimų šalių, ir, kaip jie sakosi, tai labiausia jiems patinka "Sandara", "Dirva", "Lietuvos Ukininkas", "Keleivis", o kiti taip sau pasiskaityti.

Darbų yra įvairių. Dirba apie po 8 valandas į parą, ir uždirba iki 31 frankui. Vidutiniškai gyvena gerai, ir "koziruoti" taipgi mėgsta. Kiti jų vedę ir su šeimynomis, ir palengvėlė išviršta į kitas tautas, tai yra vokiečius, francuzus, arba prastai sakant "lukesmburgiečius". Ir iš to tai susisuka naujos kartos, bet pakoleik esti tikri lietuviai, tai jų čia nelabai kenčia, nors kitos tautos turi pasekmingesnį prijautimą.

Iš kitokių atžvilgių, gyvena, kaip Viešpaties Dievo prisakyta... Kuriems gerai, tie linksminasi ir džiaugiasi, kuriems praščiau, pas tuos bute susiranda ir kitokių įnamių, visų vargų "draugu": blakių ir tarakonų, kurie visą pasilsio naktį griaužia vargstantiems skurą, butin šilumų laikuose.

Šitaip aprašiau tą negirdėtą kampelį — Luksemburgą, kuriame gyvena keletas lietuvių, kas turės buti didžiai svarbu skaitančiai visuomenei, iš ko bus galima truputį susižinoti su platesniu pasauliu. Bet daugiau ką pridėti ar išaiškinti, tai nebvo galima, nes ir aš nedaug ką daugiau težinau. Manau, kad ir už tiek tautiečiai bus dėkingi, kad aš pamarginau lietuvių gyvenimą po amerikiečių lietuvių laikraščius. O jeigu kuomet kas susiras daugiau nuopelnų, tai vėlei ką surašysiu.

XI. 1920. **Amuras.**

Pranešimas Genevon Prof. Voldemarui.

Paskutiniu laiku Amerikos lietuviai sukruto gelbėti Lietuvą; visose kolionijose daromi mitingai ir visokie susirinkimai, kuriuose lietuviai, o kai-kur ir paeinantieji iš Liettuvos žydai, baltarusai ir net sulenkėję lietuviai išenša rezoliucijas dėlei Lietuvos Nepriklausomybės pripažinimo ir protesto nutarimus dėlei Želigowski'o kariuomenės įsiveržino Vilniun ir į visą Rytų Lietuvos dalį. Be to visur parenkama aukų Lietuvos Gynimo Komitetui, Šaulių organizacijai, Lietuvos Raudon Kryžiui.

Keletas tokių rezoliucijų ir reikalavimų dėlei Lietuvos Valstybės pripažinimo buvo pasiųsta Suvienytų Valstijų Prezidentui arba Kongresui ir jos liko užregistruotos Senato rekorduose.

Vaduodamasi šiais nutarimais Lietuvos Atstovybė Amerikoje Gruodžio 10 dieną yra pasiuntusi prof. Voldemarui, kursai yra dabar drauge su P. Klimu ir T. Noru Genevoje ir veda kaip ir kovą su Tautų Sąjungą, šiokio turinio kablegramą:

"Apie 800,000 lietuvių gyvena Amerikoje. Visose kolionijose daromi mitingai, priimamos protesto rezoliucijos prieš lenkų įsiveržimą į Lietuvos sostinę Vilnių ir į Vilniaus Gardino apskričius. Esmu gavęs daug rezoliucijų nuo Lietuvių, Baltarusų ir Žydų, kurie pareina iš minėtų apskričių, kuriuose protestuojama prieš plebiscito siulymą Vilniuje ir jo apskrityje, reikalaujama, kad Želigowskio kariuomenė butų ištraukta už demarkacijos linijos, ant kurios Spalių 7 dieną Lenkai yra sutikę, kad abiem pusėm butų suteiktos lygios sąlygos ir juridinis stovis, kad butų išgautos garantijos nuo Lenkijos ir Tautų Sąjungos, ir kad butų pravedamas plebiscitas ir į pietus nuo Curzon - Polko linijos. Vieša Amerikos visuomenės opinija yra palanki mums. Daug protesto rezoliucijų siunčiama Kongresan ir šiaip Valstybės Atstovams.

J. Vileišis,
Lietuvos Atstovas Amerikoj".

Butų dar geriau, kad jau šiandien butų galima surinkti visi nutarimai ir protestų nuorašai. Todel šiuomi prašome visų Amerikos lietuvių organizacijų visados siųsti savo rezoliucijų nuorašus Lietuvos Atstovybei Amerikoje.

Liet. Infor. Biuras.
11-XII-1920.

Stasys Butkus.

Iš Karo Dienyno Lenkų Fronte.

(Tąsa).

Alytus - Simnas - Krosna-Lazdijai, 24-IX-7—X-1920m.

Naktį atvykome į Alytų, ton pačion vieton. Prabuvome čionai kelias dienas ir fronto padėčiai pagerėjus, atmušus lenkus ir pasistumus musiesiems pirmyn, gavome įsakymą persikelti kiton vieton. Į stotį grįžo iš karo lauko musų šarvuotas traukinys, "Gediminas", tą dieną turėjęs su lenkais mušius ir nemažai jiems pakenkęs. Margas lyg genys ir pasipuošęs patrankomis ir kulkosvydžiais, puikiai atrodė vingiuojantis laukuose tarp saulės spindulių; atlikęs šiame fronte savo užduotį vyko ant Gardino.

Vykdydami įsakymą, rytą, vėjui trinant savo aštriausiais nagais mums veidus, leidomės į Simną. Kelyje patikome varomus lenkų belaisvius - paznaniečius; pasitikome keletą pažystamų piliečių, kurie mus pastebėję pradėjo pasakoti mums nebutų dalykų, kad einančios paskalos, kuriose minėjama, kad visas musų pulkas išmuštas ir belaisvėje. Juokinga buvo girdėti šias paskalas, kuomet musų pulkas gyvavo ir narsiai kovėsi su lenkais tame pačiame fronte. Kuo toliau nuo fronto, tuo baisesnės ėjo paskalos, kuomet pačiame fronte šito nesigirdėti. Baisu tiesiog į užfrontį važiuoti del vienų tų paskalų, kuomet fronte visai kitokia padėtis. Matyt, nemažai veikia priešų šnypai, įsijuosę.

Pietlaikyje buvome Simne. Budamas Laplandijoje (Murmano pakraštyje), turėjau iš šičia pažįstamų ir tikėjausi suseisiąs, bet apsirikau, dar buvo jie negrįžę iš to nelaimingojo — šaltojo kampo ir dar jiems nelemta gėrėties Lietuvos laisve, kuomet aš jau dveji metai joje švaistausi iš rusiško į lietuvišką mįlinę įsivilkęs ir baigdamas šiaurės laikus užmiršti. Matomai, kad dar daug musų tautiečių vargsta Rusijos kraštuose, negalėdami grįžti į tėvynę.

Kelias valandas pasilsėję ir savo užduotį atlikę, keliavome tolyn. Apsinakvojome Rudaukos dvarelyje, kuris, nėsant savininko, buvo valdžios ronkose ir nauda iš jo ėjo dirbantiems tą žemę, t. y. darbininkams. Panašiuose dvaruose, kurie yra valdžios rankose, daug kart geriau jaučiasi darbininkai ir mokosi veikti savystoviai, ir tokie jau dvarininko jungą nebenorėtų toliau vilkti, ir jiems butų jis nebepakenčiamas. Rytą persikėlėm į Krosną.

Pastebėjome, kad partizanuose priguli ir merginos. Partizanai arba šauliai nešdavo užpakalinę žvalgybą, panašią į sargybą. Gaudydavo priešo šnipus, dezertyrius ir kitokius jų gaivalus; nemažai veikė ir priešo partizanai iš sulenkėjusių gaivalų, suagituotų dvarininkais, kuriems nemalonus demokratijos stiprėjimas ir iš paskutinios stojo į kovą prieš ją.

Čia gavome perbuti tik naktį; rytą įsakyta persikelti arčiau fronto į Lazdijus, kur ir turėjome apsilikti.

Lazdijai, paprastas jau jiems šis frontas, ir gerai įkirėjo šis lenkų dyglis, noris dabar jis paaštrėjo ir tapo visu savo sunkumu. Nuo šičia už 9 verstų turėjau gerą draugą iš Murmano laikų, su kuriuo praleidome Rusų karo tarnystę. Mintis pašoko apsilankyti, ir gavęs savo viršininko leidimą, leidausi į kelią. Vakare pasiekiau Znicos kaimą, kuriame turėjau minimą draugą. Pasiekus kaimą, kuris išsimėtęs po vieną gyventoją kalnuotuose laukuose. Už pirmosios įeitos į ją triobutės užtikau draugo namus. Paties draugo, Juozo kaduskevičiaus, namie neradau, buvo išvykęs į Mariampolę atsiimti iš pašto — iš Amerikos atsiųstų dovanų, kurios Lietuvoje labai yra laukiamos ir branginamos. Vakare grįžo ir jisai. Nesitikėtas musų susitikimas po pustrečių metų nesimatymo ir kaip matoma nors sunkus iš Rusijos grįžimas buvo mano ir gavau pirma pabandyti pusketvirto mėnesio vokiečių belaisvės, bet mano draugo matyta daugiau ir net teko iškęsti tokiame likime metus nugabentam į Vokietijos gilumą, kuomet man pakako Daugpilio stiprovės storųjų sienų. Naktį aplankydami apylinkes sutikome musų šaulius, jieškančius įtariamų gaivalų ir du jau varėsi su savim. Ryta anksti grįžau į Lazdijus, nes kareivio likimas perilgai nesvečiuoti. Pargrįžęs radau sujudimą, nes lennkai padarė puolimą, bet vėliau nusiramino.

Grįžo iš belaisvės pabėgę iš priešo nagų keletas musų kareivių. Frontą perėjo lietuviams gyventojams padedant, ir nurodant vietas, su laiveliu perplaukė ežerą ir priešo nepastebėti laimingai pasiekė savuosius. Vieni pabėgo iš daržinės užmigus jų sargibininkui, kiti kitokiais budais, nors kai-kuriems teko ilgai girose slapstytis lietuvi ųgyventojų globojamiems. Sulig jų pasakojimų, matė tame dvare, kuriame jie buvo daržinėje uždaryti, kaip lenkai pervežė iš fronto keturias savo sudaužytas lietuvių patrankas ir kelis kulkosvydžius. Keikė lietuvius įvairiais žodziais už gerą pataikymą, sakydami, kad turi tur-but bieso akis ir baisus esantis jų šaudymas ir sunkiai pakenčiamas.

7-X iš Lazdijų išsikėlėme ir turėjome žygiuoti kitan frontan. Vakare privažiavę Geištarų dvarelį (netoli Alytų) apsinakvojome. Nemalonus, matyti, mes buvome dvarininkams svečiai ir neramiai žiurėjo į mus, kaipo į savo rumų priešus. Vieniems apsinakvojus dvarelyje — aš su vienu draugu nuėjau toliau ir užėjęs pas ukininkus pasiprašėme ir apsinakvojome Maslaukos vienk., dvaras, kuriame jauti savo priešą, lieka nemalonus.

Rytą Alytuje į traukinį sėdę pavažiavome iki kitai stočiai, tonau traukinys dėlei lenkų užėmimo Varėnos stoties nebėjo.

Daugiai - Onusiškiai - Aukštadvaris - Šemeliškis, 8-13-X.

Išlipę rytą iš traukinio ir esant šaltai nakčiai, pasišildę prie ugnies skubėjome Valkininkų link. Pakelyje patikome artileriją; ir kitokios dalys ėjo į frontą. Mes keliesia kiek atsilikę nuo savųjų skubėjome pasivyti ir palei Valkininkus miškelyje suėjome kruvon. Pasigirdo kad lenkai užėmė Vilnių. Nors išsyk nesinorėjo tikėti, bet paskiau persitikrinta tiesa. Nemalonu buvo girdėti ir tiesiog sunku lieka pergyventi panašią žinią antru kartu. Noris šioji visų skaudžiausioji, bet kančia gimdo darbus ir darbas laimę, viskas tai laikinai ir viltis nepuola.

Siaurais smiltinuotais keleliais, giriomis persikėlę per vieno ežero uodegą ir vargais negalais per ją persikasę tamsoje, apsinakvoojme viename kaime. Rytą slinkome toliau. Su vienu draugu pasiskubinome pirmieji į Onusiškių miestelį. Rytą dar anksti pasiekėme kuone apmirusį miestelį. Visus radome sumišusius ir baisiai nusiminusius. Žydai rengėsi bėgti, ir išgąstis visuose nemažas del prisiartinimo lenkų. Ir manė, kad šiąją naktį užeis. Išvydę mus, pradėjo klausinėti, ir nuraminome išsigandusius piliečius, o ypač žydus, kad nebėgtų, nes lenkai dar jų nepasieks. Mums reikėjo žygiuoti toliau. Aukštadvaryje, pravažiuojant po ją, kareiviai pravarė vieną suimtą lenkų šnipą, kuris naiviai į šalis žvalgydamas ėjo išlėto. Žmonyse ėjo visokių gandų, ir visuose pastebimas nusiminimas dėlei prisiartinimo senųjų jau čia buvusiųjų svečių ir niekas jų nelaukė, apart vienų endekų.

Naktį pasiekėmė Semeliškius apsistodami porai dienų. Šauliai parvarė tris lenkų agitatores, jaunas merginas - mokytojas ir su jais persirėdžiusius lenkų slapstančiuosius legionistus. Tokių tose vietose randasi nemažai, bet veikiant musų partizanams, kurių čionais buvo apie 300, ne ką galėjo padaryti ir išplėsti savo darbuotę. Išvydau vieną senuką nuo 70 metų, kuris prigulėjo musų šauliuose ir jo ištarti žodžiai į paklausimą, ar sveikata leis darbuotis su jaunimu: "Kai šautuvą užsidėsiu, gal ir sveikata pribus" lieka gyvu pavyzdžiu jaunimui, kuris bijosi ar nenori stoti į šalies gynimo darbą. Matoma, kad ir sename dar verda tėvynės meilės kraujas ir pasiryžęs jis ją ginti ir neužsileisti jaunimui

ir duoti gerą pavyzdį bailiams.

Vievis - Abromiškis,
13-31-X-1920 m.

Atvykome į gerai pažįstamas vietas — Vievį. Pešėmės tose vietuose su rusais - bolševikais, paskui su lenkais, dabar irgi, kaip matoma, su jais priseina tose pačiose vietose. Miestelis nuo vokiečių - rusų karo sudegintas. Nors ant griuvėsių pradėjo gimti gyvybė, bet iki šiol jie ramaus gyvenimo nematė, vien įvairus frontai ir apsakai, kurie gerai įgriso jiems. Mušiai su lenkais ėjo su laimėjimais kaip vienos pusės, taip ir kitos pusės. Parvarydavo musieji belaisvius, kurie stebėjosi iš lietuvių, kad jie su jais nesielgia panašiai, kaip jie su musaisiais ir mandagiai apseidami neatima nuo jų rubų, nei kitokio turto ir viską jiems palieka. Pas juos pasakojama, kad lietuviai žiauriai su jais apieina.

Už 5 verstų ir čionai turėjau vieną iš tikriausiųjų rusų kareiviavimo draugų. Išsipildė anų laikų mano juokavimas, kad girdi, Lietuvoj aš pas jus apsilankysiu ir, kaip matote, netikėtai gavau progos.

Po piet išsiruošiau. Perėjęs savo kariuomenės stovinčias vietas pasiekiau Geninos viensėdį. Musų kareiviai patarė toli nenueiti, nes nepertoli esą lenkų partizanų ir esą pavojinga, bet, pasitikėdamas savo rankinėms granatoms, atsargiai nuėjau. Nors aplink gyveno užmiršę lietuvišką kalbą lenkiuojantieji ar baltbudžiuojantieji, bet šs vensėdis lig juroje užsilaikė lietuviškas.

Jo gyventojai Markevičiai, su kurių iš jaunesniųjų Tamošių gavau progos susipažinti Rusijoje, apšviesti ir susipratę lietuviai. Pas juos radau lietuvių kalboje išleistų lenkiškosios dvasios laikraščių ir šiaip raštpalaikių: Juokinga buvo iš jų turinio ir gaila net darosi tų musų draugų-priešų, kaip jie paskutines kovos priemones deda kovai su tikrais lietuviais, vartodami nešvariausio budo raštus, ko pas lietuvių prieš juos nepastebima. Pasikalbėjęs, jau gerai sutemus, grįžau į savo stovyklą. Grįždamas užėjau į Kurkliškių kaimą, pas draugą, bet jam rengianties į pastotę lietuvių kariuomenei, neužtrukau ir naktyje grįžau per laukus, vengdamas nesusitikti priešingų gaivalų. Fronto pusėje matėsi patrankų šuvių ugnis ir viskas mušiuose buvo suruošta. Tą naktį lenkai daré puolimą ant musųjų. Jų puolimai liko atremti.

Naktimis prasidėjo matytis ant dangaus gaisrų pašvaistės, patrankos staugė tankiau ir lenkai savo puolimus tęsė sulaikomi lietuvių ir neleidžiami gilyn į Lietuvą braukties.

Iš Vievio apsistojome Abromiškių dvare, nes lenkai savo puolimus tęsė toliau, kolei lietuvių ugnis nesunaikino jų porą ištisų pulkų.

Priešo pusėje kas-karts buvo galima pastebėti naujų jėgų pribunant, kurias traukė nuo rusų-bolševikų fronto ir statė prieą tą mažutę naujai tik atgijusią darbo žmonių tautelę, kurioji nenugąstaudama skaitlingųjų jų pulkų, drąsiai su jais kovėsi, brangindama savo laisvę ir nepriklausomybę. Pas visus kareivius, nors gana nuvargusius su skaitlingesniu priešu kaujanties, upas kuopuikiausias ir pasiryžimas iki paskutinei, išskyrus vieną kitą zuikį - išgamą. Ne veltui nuo seno yra lietuvių patarlėje sakoma: "Kas bus, kas nebus, bet Lietuva nepražus" ir ji žųti negali, kolei turi savo narsiąją kariuomenę, nesuteptą žiauriais darbais, grobimais ir nekaltu krauju, ką matome pas savo galiuną kaimyną.

Iš Lenkų fronto, 7-XI-1920 m.

Puskar. St. Butkus,
5-jo Pėst. D. L. K. Keistučio
Pulko Štabas, V. Armija.

AR NE VILKAI AVINŲ KAILYJE?

Sujudo "musų Juozapiečiai", tai "Liet. R. Kat. Šv. Juozapo Darb. Sąjunga", kurią vadovauja lietuviški kunigėliai, ir dabartinių bedarbių laiku darbuojasi, važinėja su prakalbomis, organizuodami lietuvius prie savo "darbininkiškos sąjungos". Mat kunigams parupo, kad tokiam nenormaliam laike neatšaldintų kas žmones nuo bažnyčios, tad kiek galėdami darbuojasi. Viena tokių taip vadinamų organizativyškos rušies prakalbų įvyko gruodžio 5 d., vakare bažnytinėje svetainėje, New Haven, Conn., kur kalbėtojai buvo kun. Bakšys (rodos iš Waterbury, Conn.) ir "Darbininko" administratorius Kneižis. Pirmas kalbėjo kun. Bakšys, aiškindamas šį netikusį kapitalistišką surėdymą, ir partijas, kurios kovoja su kapitalizmu. Žinoma, apie kovotojus prieš kapitalizmą, butent: socialistus, liberalus ir bolševikus nekaszinkaip gerai nukalbėjo, primezdamas toms partjoms butus ir nebutus dalykus. Liberalus (pridėdams dar ir lietuviškus) perstatė kaipo kapitalizmo užtarėjus, ištvirkėlius, netikinčius į Dievą ir bažnyčią ir net priešinančiusis prieš dvarų išdalinimą Lietuvoje — toki tai liberalai. Socialistai, tai tos pačios rušies, ir bolševikai taip pat ne gerais keliais eina, nes (pagal kun. kalbą) išgriaut viską nori iš pamatų ir viską naują įvest. Krikščionių Dem. organizuojami "Juozapiečiai" — Darbininkų Sąjunga eina prie tikslo geriausiais keliais, be klaidų ir tik juose išganymas darbninkų ir visų ktių. Kad krikšč. dem. neklaidingu keliu eina, tai privedė kun. net Leono Popiežiaus XIII žodžius, buk tas popiežius buvo geras katalikas ir darbininkų užtarėjas, na ir kitų buvusiųjų, o dabar jau šventais esančių pirmesnių katalikų.

Norėjosi užklausti kun. Bakšio apie dabartinius Rusijos bolševikus, ar jie nežengia Kristaus pėdoms, bet pasidarė šiurpu, nes pobažnytnėj svetainėj toki klausimai statyti ne vieta. Taigi man atrodo iš viso ko, kad dabartiniai Rusijos bolševikai tai Kristaus pasekėjai, nes kaip Kristus savo laiku griovė viską iš pamatų ir ketino atstatyti naujai, taip ir bolševikai elgiasi, na ir kame čia daug skirtumo? Kun. Bakšys, o potam ir p. Kneižis, sako, kad iš bolševikų tuo rasis ir kapitalistų. Na ir artai dideli dyvai, kad tas gali įvykti? Juk iš Kristaus pasekėjų seniai kapitalistai gyvuoja. Juk popiežiai turtuose maudosi. Kardinolai taip-pat turtingi. Ką jau bekalbėti, rodos Kristaus įpėdiniams netik duonos su druska, bet visų kitų dalykų netruksta, net ir rojaus saldybės jiems užtenka. Bolševikai dar daug vargo pakęs, pakol tiek gerumų gaus, mat tiek pasiekti, kiek kunigai turi, nėra lengva. Stebėtina, kad kunigai maldomis nekovoja prieš bolševizmą arba kapitalizmą. Juk, rodos, kad Šv. mišios turi tiek daug vertės ir kodel nepanaudot? O ir kitokių visokių maldų juk daugybė! Jeigu be Dievo valios nieks nesistoja, tai kokiam paibeliui kovot prieš Dievą? Sakysim, Dievas nežino, kas ant šio pasaulio dedasi — tai kokiam galui tas popiežius? Juk mano tėvelis A. A. man kitados sakydavo, kad Šv. tėvas gyvena prie pat peklos vartų, o kas rytas randa raštą ant altoriaus savoj koplyčioj nuo pono Dievo. Tai kas čia do per šposai, kad Šv. tėvas jau nei Dievui nesako, kas ant šio pasaulio dedasi. Ar neina tik prieš Dievą ir popiežius?

Turbut ir popiežius su kardinolais, vyskupais ir kunigais virto bedieviais, nes kam-gi griebiasi tų pekliškų prakalbų ir visokių kitokių "išnevožyjimų", šitaip šaukti ant tų vargšų kapitalistų, tai ne juokas. Tik štai kaip ir aš klaidą darau aprašydamas: atsimenu, kad kun. Bakšys aiškino, kad jis nesipriešina tiek kapitalistui, kaip kapitalizmui. Ar ne "sudna diena" artinasi? Neseniai laikai buvo, kada ponas kapitalistas darbininką kotavojo, o kunigas liepė gailėtis už griekus ir klausyti pono, (o ir dabar dar gal kur nors ponas su kunigu vyną arba "moonshine" traukia) dargi keikia ponus kapitalistus ir tuos išdykėlius liberalus, nes tie tai blogiausi, kurių pagal p. Vašką (Vaškas, kiek aukščiau, tai pačioj vietoj, taip aiškino) nei su devyniais arkliais neįtrauktum į bažnyčią. Nežino vargšai kunigai, kad liberalai bijo netaip bažnyčios, kaip kunigo su šventu vandeniu. Mat, pakrapys šv. vandeniu ir liksi šventas, o liberalai tos šventybės ir bijo, kaip kad ir velnias, kuris kunigui krapijant prašalina iš bažnyčios, potam grįžta prie vargonų aukštai, nes ten yra šporų su jaunomis choristėms ir choristais.

Kad ir nedaug velniukštis pelno, tai vis nors prajuokina vieną kitą, kas, pagal šventų raštų, esti ant jaučio skuros užrašyta.

Nuo savęs patarčiau kun. Bakšiui pirm niekinimo, iškraipymo visokių prasimanymų apie liberalus, socialistus ir bolševikus pažiurėtų į kunigiją, kur link nuvažiavo. Ir ar dyvai dar gali buti, kad bolševikai liepia daužyti, versti molinius dievus, kuriems, juk nei pats popiežius su savo kunigais netiki. Prie vargšų darbininkų visi glaudžiasi. Mat, tokius lengviausia galima apgaudinėti, pripasakojant visokių baisenybių ant sau priešingų partijų. Ne kam tikus turbut ir kuniginė partija, kokiu ji vardu nesivadintų. Juk jau baigiasi antras tukstantis metų nuo Kristaus ir vis dar gerovės nesuteikė žmonėms. Kankinti, kurstyti vienus prieš kitus, šventinti vėliavas lenkų karines, kad žudyti nekaltus lietuvius, ir visokių kitokių šposų varinėjimai Kristaus įpėdiniam rupi, bet ne žmonijai naudingas darbas. Apšvietos, visuotinos apšvietos duoti žmonijai, o ne monus!

Liberalas.

VIEŠAS AMERIKOS LIETUVIŲ KNYGYNAS.

Lietuvos Atstovybė Amerikoje šiuomi reiškia širdingą padėką už prisiųstas ir padovanotas knygas "Viešam Amerikos Lietuvių Knygynui", butent "Naujienų" ir "Dirvos" redakcijoms ir advokatui F. J. Bagočiui.

Gruodžio 3 dieną "Naujienos" prisiuntė šias knygas: 1) Darbas — parašė Emile Zola, 2) Socializmo Minties Blaivumas— John Spargo, 3) Kas Išganys Liaudį? — Konst. Šeštokas, 4) Moralybės Išsivystymas — L. Krzywicki, 5) Žemaitės Raštai Karės Metu — Liet. Šelp. Fon. leid., 6) Minykų Kunigų Darbai Filipinų Salose — W. H. Taft, 7) Pačiavimasis Pas Įvairias Tautas — H. D'Almeras'o, 8) Lokis — P. Merimee, 9) Nuosavybė ir Darbas — A. J. Karalius, 10) ir 11) Nuosavybės išsivystymas — Paul Lafargue, 12) Draugijos ir Organizmų Evoliucija — Arthur M. Lewis, 13) Kaip žmogus Mąsto — James Allen, 14) Iš širdies — James Allen, 15) Kas Yr' Taip, O Kas Ne Taip — John M. Work, 16) Gludi - Liudi — Kl. Jurgelionis, 17) Paskendusis Varpas — Gerhardo Hauptmanno, 18) Graži Mageliona — Kalnų Duktė, 19) Spąstai — Br. Vargšas, 20) "Kunigas Macochas" — Kalnų Duktė, 21) ir 22) Mulkių Apaštalas — Dilgys, 23) Pasikalbėjimas Amerikono ir Grinoriaus— A. J. Karalius, 24) Namai Pragarai — Harry L. Newton, 25) Aukso Veršis — St. Dobrzanski.

Gruodžio 6 dieną "Dirba" yra prisiuntusi šias knygas: 1) Lietuvių Prabočiai Lydai — J. O. Širvydas, 2) Attilos Šiaulumas Lietuvių Kraštais — J. O. Širvydas, 3) Vienolyno Slaptybės — Mary Monk, 4) Marija Bočkareva, Rusijos-Moterų "Mirties Batalijono" Vedėja — Isaac Don Levine, 5) Mohamedo Kelionė į Dangų — K. S. Karpavičius, 6) Kas Slepiasi už žmonių Pasakų — K. S. Karpavičius, 7) Užtekanti Saulė— K. S. Karpavičius, 8) Laimės Bejieškant — Pranas Bajoras, 9) Teisybės Pasakos— M. Šalčius, 10) Tėvynės Įspudžiai — J. Skyrunėlis, 11) Ašaros ir Džiaugsmas — Jul. Baniulis, 12) Tautos Vainikas — K. S. Karpavičius, 13) Veidmainystė ir Meilė — Shiller — vertė P. Norkus, 14) Rytų Pilis — Henry Wood, vertė B. Skripauskiutė, 15) Grafas Kaimiečių Bernu — F. Krawcoviez, 16) Užkeikta Mergelė — V. J. Pietaris, 17) Tremtinis — August Strinberg, vertė A. A. Tulys, 18) "Dirvos" Knygyno Katalogas, 1919.

Be to nuo advokato F. J. Bagočiaus iš Boston'o gauto dovana — keturi tomai Rusijos Teisių Rinkinio Dobrovolskio leidinys.

Tardamas ačiu už prisiųstas knygas, "Viešas Amerikos Lietuvių Knygynas" prašo ir visų kitų laikraščių ir knygų leidėjų paaukoti visų savo leidinių po du arba nors po vieną ekzempliorių šiam knygynui. Didžiai pageidaujami laikraščių kompletai.

Viešas Amerikos Lietuvių Knygynas prie Lietuvos Atstovybės Amerikose,
P. Pukas, užveizdėtojas.

LIETUVIŲ FILMŲ BENDROVĖS nauji paveikslai iš Lietuvos bus rodomi:

Nedėlios ir panedėlio vakarais Gruodžio 19 ir 20 dd., Lietuvių pobažnytinėje Salėje, Chesnut St., Plymouth, Pa.

Subatos vakare, Gruodžio 18 d., A. Šimkonio salėje, 751 Main St., Sugar Notch, Pa.

Antra Sesija.

Subatos vakare, Gruodžio 18 d., Lietuvių svetainėje, 25 Camden St., West. Lynn, Mass.

Nedėlioje, Gruodžio 19 d., po pietų 2 val., Congress Hall Teatre, 220 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Nedėlios vakare, Gruodžio 19 d., Lietuvių pobažnytinėje Salėje, Rogers St., Lowell, Mass.

Utarninko ir Seredos vakarais Gruodžio 21 ir 22 dd., Lietuvių pobažnytinėje salėje, Webster Ave., Montello, Mass.

Ketvergo vakare, Gruodžio 23 d., Lietuvių Kliubo salėje, 41 Berkerley St., Lawrence, Mass.

Nedėlios vakare, Gruodžio 26 d., Lietuvių bažnytinėje Salėje, Norwood, Mass.

Su pagarba,
LIETUVIŲ FILMŲ B-VĖ.

PAJIEŠKAU Advokato Nick. Valasinas, kuris prieš kelis metus gyveno Gery, Ind. Dabar nežinau kur randasi; taipgi pajieškau A. Zabersko ir Deksnio. Meldžiu jų pačių arba kas žinote, praneškite, tariu širdingą ačiu iš kalno, kas praneš šiuomi adresu: **Pranas Rimkus, 575 Joseph Ave., Rochester, N. Y.**

KURSAS NUPUOLĖ

Tai geriausia proga daug auksinų į Lietuvą nusiųst.

Greitume nusiuntimo pinigų nieks su manim negal lenktyniuotis; visiems pinigų siuntėjams pristatau kvitas su parašais priėmėjų pinigų.

Laivakorčių agentura į Liepoją, Hamburgą ir visur.

Pasai kelionei į Lietuvą.

Padarymas lietuviškų dokumentų.

Pinigus siųskite per pašto. Money Order. Rašydami pridėkite 2c. stampą ir visados adresuokite:

P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave., Brooklyn, N.Y.

Didžiausias Knygynas

— TIK —
DARBO ŽMONIŲ KNYGYNE

Galima gauti visos Knygos. Reikalaukite musų Knygų Kataliogą. Siųskite musų Knygyno Knygas Lietuvon savo draugams ir giminėms. Kurie pirksite musų Knygyne Knygas siuntimui Lietuvon nuleisime pigiaus, duosime patarimą kaip siųsti, kad siuntinys pasiektų Lietuvą, be to mes parduodame laikraščius ir knygas tik ką atėjusius iš Lietuvos: "Socialdemokratą", "Lietuvos Ukininką", "Sietyną", "Aušrinę", "Mokyklą ir Gyvenimas", taipgi Knyga Kelias į Socializmą, kaina 50c. Kreipkitės adresu:

J. B. AGLINSKAS,
3238 S. Halsted St., Chicago, Ill

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass.
viršui "Iver Johnson" kautuvės
Patyręs dentistas, prieinamos kainos. Atdara subatoms po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310.

Darbininko Draugas
PAIN-EXPELLER
Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.
Garsus per daugiau kaip 50 metų.
Témyk Įkaro (Anchor) Vaizbaženklį.

KNYGA KIEKVIENAM REIKALINGA.
KAINA 50c.
Siunčiam po aplaikymui tiktai 10c. Rašykite, reikalaudami knygos su pridėjimu 10c. pas:
UNIVERSAL SALES CO.
346 E. 53 St.,
New York, N. Y.

REIKALINGI AGENTAI.
ATLASO RUBŲ B-VĖ umai reikalauja gentų, pardavinėti visokius rubus. Išmokti nesunku; uždarbis geras. Atsišaukite:
ATLAS CLOTHING CORPORATION,
343 Broadway, Boston 27, Mass.

Nauja Eilių Knyga
Svetimoj Padangėje
Pasaulio Verpetuose

Knyga didelio formato: 7X10 colių, 200 puslapių, gera popiera ir graži spauda, papuošta su daugeliu venetų ir autoriaus paveikslu.

Eilės, dainos ir prietikiai, šešiuose skyriuose. Viso telpa porą šimtų įvairių eilių.

Parašė ir išleido A. J. JOKUBAITIS

Kaina knygos $2.00, bet del sandariečių mes parduosime per 30 dienų tiktai po $1.25, todel, pasinaudokite šia proga, užsisakykite tuojaus šią knygą, tuom pačiu paremsite "Sandarą."

Užsisakant ir pinigus siunčiant, adresuokite:

"SANDARA"
327 E St., Bank Bldg., Boston 27, Mass.

PIGIOS MAŠINUKĖS RAŠYMUI LAIŠKŲ

Kam jums mokėti po $80 ir 100 doliarių už mašinukes rašymui laiškų, kad pas mane tas pačias mašinukes galite gauti už pusę kainos Visos gvarantuotos ir atliekančios pirmos kliasos darbą.

OLIVER mašinukė No. 3 $35.00. No. 5 $45.00 ir No. 9 $40,50 **su lietuviškais akcentais $5.00 brangiau** Pasiskubinkite užsisakyti, nes nedaug jų turiu.

V. S. JOKUBYNAS,
Box 582, Hart, Mich.

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandos;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P.M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

Mes Galime Gauti Pilną Sumą už Jusų LIBERTY BONDSUS

Jeigu Jus turite Liberty Bondsus ir norite juos išmainyti ant pinigų, tai parašykite mums kiek turite, kokie bondsai. Mes gausime tiek, kiek jus užmokėjote. Rašykite šiuomi antrašu:

BALTIC STATES DEVELOPMENT CORPORATION

35 So. Dearborn St., CHICAGO, ILLINOIS.

Lietuviai Amerikoje

MONTELLO, MASS.

Lietuvių visuomenės protesto Mass-Mitingas ir klerikalų su "Darbininku" priešakyje melagystės.

Nors "Sandaroje" nebuvo rašyta apie Montello lietuvių visuomenės protesto mass-mitingą prieš lenkus ir nebutume nieko rašę, jei klerikalai nebutų pamelavę "Darbininko" No. 130, kur tulas "Ten buvęs" rašo, kad katalikai sudėjo Lietuvos reikalams $620, o tautininkai tautiškame name sudėję $112.00. Todėlei aš, kaipo buvęs pirmininkas visuomenės proteto mass-mitinge ir žinodamas dalyką, parašiau į "Darbininką" teisingą aprašymą, bet netalpino, turbut del Dievo garbės, nes mano buvo nurodyti, kad visuomenės susirinkime surinktos aukos Lietuvos šauliams pasiųstos per Lietuvos Misiją, ir prašiau, kad Ten Buvęs pasakytų, kur yra pasiųstos katalikų surinktos aukos $620. Nieko neatsakė, tai musų visuomenės komitetas priverstas yra manyti, kad katalikai sudėjo $620 ne Lietuvos reikalams, bet Dievo garbei (o tas reiškia — kunigų reikalams). Visuomenės komitetas štai paduoda surašą ir sumoj $967.65 ir publikos svetainėje surinkta $112.65 ir tame pačiame suisrinkime Petras K. Vaičiunas pasižadėjo pasiųsti per Berlyną K. N. Norkaus vardu šauliams 39,381 markių (doliariais 845.00) ir Lietuvos Misijai pristatys iš Lietuvos paliudyjimą, kaip greit gaus, ir Misijai apie tai yra pranešta. Štai ir Vaičiuno laiškas, kuris liudija: (Redakcijai parodymui atsiųsta paliudyjimas nuo Liet. Misijos Iždininko Jono Žiliaus, kad yra priėmęs $112.65 Lietuvos Šiaulių organizacijai ir pranešimas nuo F. J. Bagočiaus p. Petrui K. Vaičiuniui, kad už $845.00 išpirktas Brockton Trust Co. draftas už 39.381 markę ant Berlyno bankos "Deutsches Bank" ir išsiųstas Kaunan p. K. N. Norkui, kaipo vienam iš Šaulių organizatorių, kad priduotų Šaulių centro valdybai. Red.) ir kitų aukotojų vardai. Šiuomi mes reikalaujam, kad "Ten Buvęs malonėtų prirodyti, kur yra pasiųsti tie katalikų $620, nes minėtas protesto mitingas įvyko Lapkr. 8 d., 1920. Pagyvęsime, pamatysime, ar katalikai Dievo garbei sudėjo pinigus, ar Lietuvos Šauliams gynime musų Tėvynės.

Vardai aukojusių Lietuvos Šauliams. Po $10.00: K. Bingel, Petras Jakavonis, Aleks. Salavėjus, Jurgis Samsonas. Po $5.00: A. L. T. Sandaros 24 kp., Juozapas Valeckas, Aleksandra Vaitkus, Tamas Miliauskas, Vincentas Ginevičius, Kazimieras Gervickas.

(Yra dar 7 vardai aukojusų po $2 ir 26 vardai davusių po $1, bet, ir labai norėdami, mažiau per $5.00 aukojusiųjų vardų neturime "Sandaroje" vietos talpinti. Red.).

Viso $110.00. Smulkių aukų 2.65. Išviso $112.65.

Aleksandra Vaitkus.

NORWOOD, MASS.

Nedėlioje, Lapkričio 28 d. kalbėjo Dr. J. Šliupas Laivyno Bendrovės reikalais. Apart Bendrovės, daktaras daug ką pasakojo apie Lietuvos padėtį. Publikos buvo neperdaug, nes prakalbos, kaip ir nebuvo pagarsintos. Laivyno Bendrovės šėrų parduota vienuolika.

Gruodžio 5 d., nedėlioje vakare buvo Tautos Fondo skyriaus prakalbos. Kolbėtojai buvo 6, tarpe jų 3 kunigai ir "Garso" red. šimutis. Apie šias prakalbas nieko svarbaus neturiu ką parašyti, tik tiek primįsiu, kad vietos Taut. Fondo pirm. V. Kudirka bandė atlikti kalbėtojo rolę, bet kad jo kalbos tonas vienodas anam "Jėzaus vaikelių" atstovui, kuris dabar važinėja po Amerikos Liet. kolionijas, tai publika delnų plojimu, "oratorių" sustabdė. Aukų šiose prakalbose pagarsino, kad surinkę 100 dol.

Gruodžio 7 d. vakare buvo prakalbos surengtos A. L. T. Sand. Naujosios Anglijos Apskričio vietinės Sandaros 33 kp., Liet. Soc. Svetainėje. Kalbėjo iš Liet. svetys gerb. Dr. Alseika. Kalbėjo dviem atvjais apie Lietuvos padėtį. Publikos buvo arti dviejų šimtų, aukų ir su įžanga surinkta 45 dol., bet kadangi per skubų prakalbų rengimą nebuvo apgarsinimuose pažymėta, kad bus įžanga (10 centų), tai tik nuo tų imta įžanga, kurie savu noru davė. Tokiu budu įžangos nedaug surinkta. "Varpo" Bendrovės akcijų pardota, rodos, 12. Taipgi keletas užsirašė "Liet. Ukininką".

Reikia priminti, kad Dr. Alseika yra geras kalbėtojas ir į klausimus, kuriuos komunistai jam davė, atsakinėjo vartodamas aiškius argumentus. Labai but geistina, kad dakatras kodaugiausia pasakytų Amerikos lietuviams prakalbų.

Zanavykas.

NEW HAVEN, CONN.

Lapkričio 14 d. čia buvo prakalbos, surengtos L. L. P. Bonų komiteto. Gerb. Misijos narys kun. Jonas Žilius, nupiešė gana plačiai Lietuvos padėjimą, nuo pat apsiskelbimo neprigulmybės iki šių dienų. Lietuvių tikslas buvo ir yra apginti savo nepriklausomybę, apginti savo žemes, miškus. Tą viską atliko musų šalies gynėjai, išvijo iš savo krašto rusus - bolševikus, paskui vokiečius - bermontininkus, na dabar tik lieka apsivalyti nuo razbaininkų plėšikų lenkų-ponų, kurie lig nuo proto atstoję veržiasi su savo balta višta, kruvinais nagais į musų žemę, plėšia musų gyventojus, gėdina musų seseris, žudo vyrus. Kad apsigynus nuo tų visų užpuolikų turime mes, amerikiečiai skubėti į pagelbą, pirkti Bonus, aukuoti po dešimtį doliarių karabinams, kviesti visus Lietuvos sunus ir dukteris stoti į greitą pagelbą savo Tėvynei, kad nė vienas neliktumėm be Bono, kurie dar nepirkome, kad ko greičiausia nusipirktume.

Antras kalbėtojas, musų gerai žinomas F. J. Bagočius, užvežė gerai tiems ponams lenkams, išgamai Pilsudsiui, taippat visiem jo sėbrams—Žulikowskiams ir-Durnowskiams ir visiems kitiems užpuolikams, ragino pareikalauti St. Seimo, kad neįsileistų tų, kurie gerai matydami, kad Lietuva yra dręskoma, kraujuose papludusi, neišgirsta to vaitojimo. Kvietė pirkti karabinus po dešimtį dol., kas negal karabino, tai kad ir su penkine pirktų pištalietą ir t.t.

Užbaigę kalbas abudu kalbėtojai ėmėsi užrašinėti dešimtines, kurias dėjo New-Haveniečiai karabinams ir pištalietams, o komitetas sėdo prie bonų užrašinėjimo. Karabinams surinkta aukų $1237.49, Bonų parduota už 800.00.

Aukuotojų sąrašas sekantis: Jonas Viksris šiauliams Liet. L. P. Boną $100 ir pinigais $20.00 du karabinu; Jonas Dagaitis $50.00, penki karabinai; Pranas Cibulskas $34.00, tris karab. ir kulkų; Juozas Tiškus $30.00, trįs karabinai; Jonas Račila $25.00, du karabinai ir pištalietas. **Po du karabinu — $20.00:** Jonas Maseliunas, Adomas Mickevičius, Antanas Šukevičius. **Po vieną karabiną — $10.00:** Jonas Usorius, Jonas Činkus, Antanas Žogelis, Kazys Ralis, Agota Vokietaitienė, Jonas Maura, Augustinas Bakaitis, Jonas Mačinskas, Petras Šlizauskas, Pranas Zenzaleta, Jonas Kelpša, Feliksas Rumskas, Pius Jonuška, Jonas Miknis, Juozas Jasulaitis, Kazys Beržinskas, Juozas Bengus, K. Ramanauskas, Mikolas Medalis, Pranas Luža, Jonas Makarevičius, Pranas Švarca, Antanas Zimkus, M. Bekšienė, Kazys Bakšys, Ad. Mickevičius, Petronė Grinienė, Mateušas Juozunas, Mateušas Makarevičius, Kazys Bitvinskas, Elzbieta Vikšrienė, Marijona Daujotienė, S. Lionika, Jonas Šilomskas, Pranas Šidlauskas, Leonas Jasinskas, Juozas Kazokas, Izidorius Dombrauskas, Jonas Augustinavičius, Kastantas Motuza, Elzbieta Gilon, Mikolas Lickus, Antanas Zikis, Antanas Eimutis, Vincas Alksninis, P. Rukštaitis, Pranas Zajca, Petras Zatulskis, Juozas Vituris, Kazys A. Makarevičius, J. T. Kazlauskas, S. Zigmontas (Bristol), Katrina Zigmont (Bristol), Jonas Černis, Feliksas Laugalis, Juozas Švilpa, Zofija Trečiokas, Ignas Kvaratejus, Antanas Dičkus, Jaronimas Šukauskas.

Po pištalietą — $5.00: Jonas Makarevičius, Elzbieta Janušavičienė, St. Zaromskas, Jonas Kasiulis, Juozas Dauderis, Petras Baura, Petranė Stigienė, A. Ramonas, V. Kumža, J. Petrulis, Kazys Balčiunas, Jonas Čirvinskas, B. Raila, Fr. Sadauskas, Juozas Makarevičius, Jul. Tiškus, Karol Pešel, V. Simolinas, K. Šoliunas, Juozas Jakoveckas, J. Šilinskas, Ona Kazlauskas, Kazys Bakanas (Walingford), V. Kripaitis, Vytautas Golbertas, Antanas Petrušauskas, Petras Liešis, M. Kvaratejus, Petras Zaromskas, K. A. Saikus, A. Gudonis, S. Maseliunienė, Izidorius Gvildis, Jonas Šliteris, Petras Bartnikas, V. Vitkauskas, K. Ruseckas, A. Pavicka, S. Vanagas, K. Tirlikas. (Kiti aukojo mažiau, bet skalsinant "Sandaroje" vietą, davusių mažiau per 5 dol. vardų neskelbiame. Red.).

L. L. P. Bonų Stoties rašt.,

K. A. Saikus.

PITTSBURGH, PA.
Iš Lietuvių Judėjimo.

Nedėlioje, Lapkr. 28 d. 1 v. po pietų, Apollo svetainėje buvo surengtos ceremonijos pašventimo Lietuvos vėliavos Moterų Kliubo ir A. L. Piliečių Kliubo, kur gana puikios šilkinės vėliavos įsigytos. Padidinimui iškilmių buvo ir "Birutėse" choras pakviestas. Chorui sudanavus Amerikos himną, mažos mergaitės išnešė 2 puikias lietuviškas vėliavas, tada choras tuo sudainavo "Lietuva Tėvynė musų" ir "Lietuviais esame mes gimę".

Parapijos pirm. J. Marčikonis (mat čia imtynės su kunigu Sutkaičiu da neužsibaigė, tai parapijonai laiko savo mitingus ir savo pirmininką turi išrinkę) aiškino, kad, girdi praeitos prakalbos Tautos Fondui nenusisekė, tai šiandie dėkim pinigus ir aukuokim į Tautos Fondą. Bet žmonės, kurie priešingi Tautos Fondui ir kunigų politikai, visai nerimauja ir ėmė manęs prašyti, kad porą žodžių ištarčiau. Taigi man paaiškinus, kad ganą jau su T. F., kad čia yra Lietuvos atsiųsta Misija, tai ir siųskim tiesiog per Misiją, o ne per T. F. kuris varinėja visokias politikas. Čia buvęs T. F. kasierius B. Vaišnoras ėmė kraipyties ant kedės sėdėdamas, iš piktumo, kad čia jam sugadinau biznį. Taigi Vaišnoras ir ėmė šaukti, kad aš tai lenkų agentas, jeigu drįsau pasipriešinti T. F., kuris surinktus Lietuvos gelbėjimui pinigus aikvoja visokioms politikoms.

Toliau kalbėjo Ed. Paužaras. Jis ir nesigailėjo užvežti T. F. ir da pridurė, kad Dr. Bielskis jau dvarus turi nusipirkęs Lietuvoj T. F. pinigais besivažinėdamas. Tą kotik nuo pagrindų nenustumė Vaišnoras, bet publika ėmus šaukti: "Duok kalbėti! nieks neperiškadino, kaip pats kalbėjai!" Vaišnoras gavo aprimti. Pirm. A. Marčikonis išėjas paaiškino, kad ištikro jis buvo klaidą padaręs, kad ragino dėti aukas į T. F., kadangi čia nėjokie fondai nerengė šį susirinkimą, ir visi surinkti pingai bus pasiųsti Šaulių organizacijai nusipirkimui šautuvų. Taigi užrašyta Bonų už 550 ir Šauliams sudėta suviršu 400.00. Aukuotojų vardai (Šaulių šautuvams): **Po 20 dol.:** Pet. Barauskas, M. Adomaitis, B. W. Woshner. **Po 10.00:** Pet. Zinkevičienė, Ed. Paurazas, St. Petrauckas, J. Dumbliauckas, J. Jurevičienė, J. Bubelis, J. Pakrosnis, K. Kelminckas, A. Jasiunckas, A. Tomkevičius, K. Kandrotas, V. Aleliunas, Mar. Klimatis, S. Yedzevičus, M. Boljonis, J. B. Tamkevičius, A. Rastokas, B. Karlauckas, K. Stravinckas, F. Knizelis, V. Karlevičienė, J. Laurinaitis, S. Bagurckis. **Po $5.00:** J. V. Petkevičius, K. Čaras, M. Milašiutė, J. Kunigonis, V. Pauliukonis, J. Tumas, J. Labanauckas, J. Pocinskas, J. Vingelis, J. Raulinaitis, F. Venslovas. (Mažiau $5 aukojusių vardai neskelbiami. Red.). Smulkių $50.01. Viso labo $443.01. Bonų užsirašė už $550.00.

Su tuo lietuviškų vėliavų pašventinimas užsibaigė.

Juozas Virbickas.

AMSTERDAM, N. Y.

Jus mergaitės, nesupykit, bet tokį išvarykit: jisai bonų dar nepirko ir aukoti neaukojo. Ar ne gėda jums draugauti su tokiu? Šaukia mus tėvynė, ir mus broliai kareiviai gina mus tėvynę. Ir Lietuvos gražus vardas, dar gražesnis josios ženklas — mus trispalvė vėliava. Ar ne gėda jums, kurie Bonų dar nepirkote! Mes nenorime tų nė vieno, kurie stumia musų bonus ir aukuoti nenori.

Amsterdam smarkiai dirba, daug aukuoja ir išgirta jau plačiai. Nors lietuvių yra mažai, bet aukuoja jie gerai pagal skaičių. Stokim greitai mes į darbą ir išpirkim Bonus, jie išvarys musų priešus, lenkus - ponus.

Dabar jums apie jį pasakysiu, bet jo vardo nerašysiu. Jis po farmas važinėja ir tik vytes rankinėja. Vieną kartą farmose į revą įvažiavo, visos jo vytės pradėjo bliauti. Kitą kartą mieste ant advokato užvažiavo. Ir taip po daugel kartų jis yra daug visokių pabaudų užsimokėjęs, bet Lietuvos reikalams jis nieko neaukoja. Lietuvaitės, gėda jums su juo užsidėti.

Tu žinai.

WATERBURY, CONN.
Iš Varpiečių Gyvenimo.

Grodžio 4 d. vietinė L. D. D. "Varpas" turėjo priešmetinį susirinkimą. Iš komisijų raportų pasirodė, kad pas visus yra energijos ir visi dirba su tikru pasišventimu. Neužmiršta ir Lietuvos reikalai: iš praeities sutaupintų kelių doliarių likos paskirta 25.00 L. Šauliams. Garbe varpiečiams už atjautimą savo brolių tėvynėje. Pertaigi waterburiečiai privalo atkreikti domą kaip į varpiečius taip ir į panašias tėvynainiškas organizacijas ir visados remti, lankytis į jų parengimus.

Taipgi šiame susirinkime buvo renkama valdyba sekantiems metams: pirmininkas — K. J. Paulauskas, jo pagelbininkė — p-ni E. Aleksaitienė, nutarimų rašt. — A. Šeštokiutė, fin. rašt. — p-lė M. Matukaičiutė, ižd. — J. Račiunas, Teatrališka komisija — p-lė A. Krugeliutė, J. Trečiokas, J. K. Urbanavičius. Buvo išrinkta visą eilė ir kitokių komisijų. Kadangi auja valdyba susideda iš energingų ypatų, tad drąsiai reikia sakyti, jog ateinančius metus "Varpas" garsiai skambės iš didelio veikimo dailės dirvoje.

K. Girkalniškis.

GRAND RAPIDS, MICH.

Lietuvos Laisvės Paskolos stotis surengė prakalbas lapkričio 18 dieną. Buvo paskelbta minėtose praklabose, kad surinkta aukų $406. Stoties valdyba iš kalno skelbė, kad šios prakalbos yra rengiamos parinkimui aukų Lietuvos Šauliams ir kad tos aukos bus siųsta tiesiog Lietuvon, bet po prakalbų aukotojai sužinojo, kad jos tapo pasiųstos Tautos Fondan. Aukotojai tapo apvilti. Kyla didelis neužsiganėdinimas. Man asmeniškai paklausus stoties raštininko: kodel apvileie aukuotojus vienaip skelbdami, o kitaip darydami? jis man atsakė: kaip stoties komiteto buvo nutarta, taip mes ir skelbėm, jeigu stoties iždininkas pasiuntė aukas ne ten, kur jos buvo nutarta siųsti, tai jis už tai ir atsako. Ir kur-gi rasti teisybė?! Bet, kaip girdėti, aukuotojai pasirengę jieškoti teisybės ir ją ras.

Tai vis klerikalų darbai, kuriems geri visoki įrankiai. Ir tai viskas daroma vardan Lietuvos laisvės. Bet šitokis apvylimas ir demoralizavimas žmonių neneša Lietuvai laisvės, bet pragaištį.

P. G.

BLOOMFIELD, N. J.
Susitvėrė L. P. Sąjungos Skyrius.

Šv. Petro Draugystės surengtose prakalbose gruodžio 4-tą d., š. m. Lenkų svetainėje, 40 Myrlul Ave., Bloomfield, N. J., susitvėrė L. P. Sąjungos skyrius iš 21 nario. Narių mokesties sumokėta $33.00 ir Lietuvos gynimo reikalams surinkta $15.05. Į talką šio darbo vietiniai lietuviai pasikvietė J. V. Liutkauską iš Linden, N. J., A. S. Trečioką ir Dvarecką iš Newark, N. J.

Kalbėjo A. S. Trečiokas trumpai ir V. J. Liutkauskas ilgai ir plačiai išaiškindamas Lietuvos ir lietuvių reikalus, nurodinėdamas reikalingumą pirkti L. L. Paskolos Bonus ir pinigų ir juos įdėtų saugumą. Taipgi apie reikalingumą paremti Lietuvos Šaulių ir galų-gale kam yra reikalinga L. P. Sąjunga.

Liutkauskui pabaigus kalbėti, buvo užrašomi Bonai. Užsirašė ir įmokėjo pinigus: Julius Stasevičia ir Julius Lukošiavičia po $50. Kiti prašė, kad ateiti pas juos į manus, ką p-tis M. Dvareckas žadėjo padaryti, prigelbstint jam susitvėrusiam L. P. Sąjungos skyriui.

Reikia pastebėti, kad čia žmonės supranta ir teisingai apvertina L. P. Sąjungos reikalingumą. Į šią organizaciją vietos lietuviai žiuri su pasitikėjimu, kaipo į pusiau valdišką įstaigą, visai nekreipdami domos į priešingą agitaciją prieš L. P. S. iš tulo plikio žmogiuko, kuris agituodamas už savo partyvišką fondą vienas sau ir pasiliko. Mat čia jau žmonės supranta, kad Lietuvos reikalai turi buti augščiaus partijų reikalų. Klerikalams, žinoma, tas nepatinka, bet tikrieji katalikai eina savo pareigas, kaipo tikri Lietuvos piliečiai.

L. P. Sąjungos vietinis skyrius, pirmininkaujant A. S. Trečiokui, išrinko valdybą iš šių piliečių: Julius Stasevičius, pirm.; J. Tomošiunas, iždininkas; Ceplikas, sekretorius.

Korespondentas.

PIRKITE LIETUVOS LAISVĖS BONUS!

LEWISTON, ME.

Lapkričio 20 d. įvyko prakalbos, parengtos vietinės L. L. P. Bonų platinimo stoties komiteto. Kalbėtojas F. J. Bagočius pirmu atveju kalbėjo apie Lietuvos Laisvės reikalus, antru sykiu apie Lietuvos ekonominį atstatymą. Ragino visus rašytis į bendroves: čeverykų išdirbystės, audėjų bendrovės ir garlaivių bendrovės. Po pirmos kalbos lewistoniečiai pakviesti stojo pirkti šauliams šautuvus, brauninkus ir amuniciją Lietuvos kareiviams, kurie šiandien gina tėvynę nuo užpuolikų lenkų. Šiuosykiu lewistoniečiai neblogai pasirodė: žmonių buvo apie 200, aukų surinkta $277.92. Bonų parduota už $100, vėliau papirko 4 ypatos.

Tą pačią dieną tapo sujungti bažnyčioje moterystės ryšiu Iz. Daunis ir Uuršulė Ukanaitė, abudu karšti tėvynainiai. Vestuvės buvo pas A. Daunį. Svečių burelis susirinkęs smagiai linksminosi, dainuodamas ir žaizdamas lietuviškus žaislus. Visi buvo linksmi ir blaivųs. Neužmiršo ir Lietuvos varguolių. M. Dailydaitė nupiešė Lietuvos padėjimą ir pakvietė nors po kelis centus paaukuoti. Jaunasis paleido torielką apie stalą, ant kurios pradėjo birti doliarinės — išviso sumesta $15.30. Pinigai paskirti L. R. Kryžiaus Rėmėjų skyriui. Pinigai nesiųsta į Centrą, pasiųs stačiai į Kauną.

Vestuvėse Buvęs.

LYNN, MASS.

Kas link tilpusios žinutės "Sandaros" num. 44 "Šis-tas iš Lyno."

Nors tą žinutė ne yra labai svarbi ir nebutų reikalas apie tą kalbėti, bet turiu kai-kuriuos dalykėlius pataisyti. Teisybę Myl. besigirdamas kad: "laisvamaniškoms draugijoms geriaus prijaučia Lynn'o žmonės." Kas tos laisvamaniškos dr-jos? gal skaitytojas pamislytų, kad tai tautiška dr-ja, ir ištikrųjų ir vardo kaip tai Lietuvos Sunų ir Dukterų draugija tikrai skamba tautiškai, bet tautos reikalams neaukuoja nei sulužusio cento. Ne tik ką neaukojo ir nepirko L. L. Paskolos Bonų, bet dar jos nariai bando užkenkti tam šventam darbui.

Toje pat žinutėje p. Teis. Myl. bando apšmeižti Šv. Juozapo draugiją, kuri buk: "yra tikra katalikiškoje formoje susiorganizavus, parengė metinį balių 9 d. spalio ir visiems nariams priverstinai įbruko tikietus, tai atsilankę tik nariai, o pašalinių — niekas." Nesvarbu tas, jeigu balius kam nenusisekа— tai komiteto neveiklumas. Bet tikietai paprastai visose dr-jose — narys eina, ar neina į metinį balių, bet turi užsimokėti baliaus tikietą. Tą daro ir ta pati L. Dukterų ir Sunų dr-ja. Bet svarbu tas: Šv. Juozapo dr-ja ne yra kokia fanatiška, bet tikra tėvynainių draugija, visur prisideda prie tautiško veikimo; nors maža draugijėlė, bet pirko ir L. L. P. Boną už $100 doliarių.

Tat p. Teisybę Mylintis išlysk iš po neteisybės skraistės, parodyk tikrą teisybę, jeigu jus pirkot L. L. Boną, tai aš ant žėdno jus $50 dol. aukuoju 5 doliarius Lietuvos Raudonajam Kryžiui, bet jei nepirkot ir ne aukojot niekur, tai tamsta norit tik pasigirti.

Teisybės Perkratinėtojas.

AR JAU UŽSAKĖTE "SANDARĄ" Į LIETUVĄ?

Ar jau užrašiai savo giminėms į Lietuva "Sandarą"? Jeigu dar ne tai užrašyk šiandien. Lietuvos žmonėms geriausiai patinka musų laikraštis ir jie varžosi nuo viens kito, kad tik gavus pasiskaityti "Sandarą."

J. VARAITIS.

KELIONĖS ĮSPUDŽIAI.

Paskutiniojė dienoje Rugsėjo 30, 1920 m. atsisveikinome apie 20 ypatų lietuvių, su savo pažįstamais So. Bostone, ant So. Stoties, pasakėme sudiev su savo veikėjais, su kuriais darbavomės Lietuvos naudai. Ačiu p. M. Veniui ir K. kurie mane palydėjo.

Iš So. Stoties išvažiavome po 5-kių, beveik valandą važiavome iki Providence; išlipę — sėdome į karą dabaigėme iki stoties į botą. Susėdę į botą važiavome apie porą valandų iš štai umai patiko maža nelaimė, šturmai; pasidarė neramus sujudimas ant boto, mano draugas sušuko: "jau virstame!" Boto kapitonas pranešė, jog niekad tokių viesulų neatsitiko jo važinėjime; todel jis nevažiavo toliaus ir grįžo atgal į Providence. Buvo sugrąžinti pinigai kiekvienam ir sėdome į traukinį, atvažiavome į New York'ą ant vakaro; pernakvojome viešbutyje, po 8-nių apsėjome visur su konsulatais, kitų nevizuoti pasportai ir atvažiavome į prieplauką New York'o, iš kurios apie 2 ir pusė val. atsisveikinome su visais Amerikos pakraščiais, kurių jau akys nebematė, išskiriant vieną vandenį ir retkarčiais žvėjų laivą, bet pačiame viduryje Atlantiko nieko nebematėm išskiriant vėjus ir miglas. Nuo subatos po 2-jų, 2-rą Spalio važiavome suvirš 8 paras. 10 Spalio, nedėlioje išvydome Irlandijos nuoste Plymouth, aplinkui kalnus su tvirtovėmis, ir gyventojus. Ant medžių ir laukų gamtos žalumai tebepuošia Plymouto gyventojus. Laikrodžiai pagal amerikoniškų nustatymų buvo 10 min. po 10 val. pavakaryje gerokai saulėta. Pusė po 11-tai leidomės toliau. Priežastis sustojimo, paštas ir kai-kurių išlipimas iš musų laivo į botą. Bevažiuojant ant laivo po vakarienei, kurių buvo nevizuoti pasportai, turėjo važiuoti ant laivo; per Holandiją ir Vokietiją užsimokėjo 6 dol. Ant rytojaus, 9 parą, 11 Spalio privažiavome pagal amerikonišką laikr. 3-čioje iš ryto (pagal Francijos buvo po 9-ių 5 min.) uostą Boulogne. Truko porą valandų perkėlimui pašto ir kai-kurie persėdo į botą, ir judinomės 5-tą val. į Roterdamą.

Atvažiavome į Rotterdamą 5 val. pagal (amerikonišką 12) nakties. Nakvojome laive. Ant rytojaus atsiradome prie krašto: atsikėlėm 6 valandą, pavalgėm paskutinius pusryčius ant laivo. Po to buvo visų pasportai peržiurimi, ir išleido mus po vieną viduje ant platformos, kur paskui buvo kiekvieno bagažas čekiuojamas, peržiurimi čemodanai ir išleidžiami visi. Pusė po vienai susikrovėm į vežimą, ir nuvežė musų čemodanus ir bagažus į stoties Stettin geležinkelio Rotterdamo. Užsimokėjome atskirai kiekvienas už savo nevienodai, pagal didumą bagažų, pinigus, išpirkome tikietus ir 2 val. 40 m. sėdome į traukinį. Čia jau buvo musų, lietuvių, pradžia išsiskirstymo, nes vienų tikietai paimti buvo į Eitkunus tiesiog pro Dancigą, kitų į Ambrgą, dar kitų į Karaliaučių ir t. t. Atvažiavome paskutinę Holandijos stotį ir pirmutinę Vokietijos Šalbergen. Abiejose tose stotyse atidarėm bagažą ir siuntinius ir peržiurėjo. Holandai perkrato del to, kad kiti pernakvoję garlaivyje blanketų neišvežtų. Vokiečiai krato, kad be muito ko nors neįvežtų. Mano draugo Vokietijos stoties viršininkas pagyrė blanketą, sakydamas "this blanket very good". Toliaus atvažiavome po 12 vakties Osnabruck ir laukėm su virš 6 val.; čia pasirodė štai kas:

Osnabruck stotyje žmonių pilna stovinčių ir sėdinčių; senų ir jaunų su maišais ant pečių, stotis nuo stoties važiuojančių. Tie vežėsi kiekvienas gautą nuo valdžios sau maistą. Patėmijau, kad ant stoties Osnabruck iš visos Lietuvos suvežtos kedės, krėslai — 10 rušių priskaičiau. Taipgi pagal geležinkelio visokių medžių priversta, žinoma iš Lietuvos. Ant stoties Osnabruck nieko kito beveik negaunama, kaip tik lemonado ir kavos be cukraus. Reik žinoti, kad visoje Vokietijoje kava vartojama be cukraus. Šviesos taipgi visur nutraukiama visose įstaigose, vagonuose, net ir pačiame Berline gatvėse. Mes atvažiavome į Berliną 14 spalio, 4 - 20 min. po piet. Čia su dviems mano draugais (abu Vilkauskai) nutariam n e ž i u r ė t i kitų ir važiuot pro Konisberg (Karaliaučių), kad išvengus lenkų, nes jie taipgi kabinas prie pasportų. Taipgi nenorėjome su kitais dėtis, nes kitų nebuvo pilnai pasportai užvizuoti. Berlino stotyje mus, vietoje lietuvio pasitiko su patarnavimu lenkas, kurio pravardė Bernad Danič. Nusistebėjau, kada perskaičiau jojo popiergalį, kuris maždaug taip skamba: "Bernat Danic yra ištikimas žmogus, kuris gali patarnauti lietuviams, tame paliudyja Lietuvos Atstovybė Berline." Taipgi ir kitą paliudyjimą perskaičiau, kurį jis turėjo ir buvo pravardė kitoniška. Tasai B. Danic nė biskio nemoka lietuviškai. Turėjome lenkiškai šnekėti, ir jam už patarnavimą užmokėjome 28 markes už 3;už nuvežimą iš laivo stoties į traukinio stotį užmokėjome pagal lenko patarimą, kuris užšoko viršaus aparato ant vežimo, kad gaut daugiaus mokesčio — po 30 markių — visi tris 90 mk., pertai ir susibarėme. Draugo Vilkausko vėlai atvežė bagažą, per tai negalėjome išvažiuoti po pusė 10-tai vakare ir turėjome laukti visą parą ligi 10 vak. 15 spalio. Už lenko patarimą ir prirodymą Hotelio užmokėjome 20 markių, už nakvynę. Belaukdami turėjome gerą progą išvaikščiot po miestą Berliną. Nugi puikus miestas: gražus sodnai, aukšti miškų aržuolai ir kitoki puikus didi medžiai, kurių nežinau pavadinimų, tai surengti pasivaikščiojimai, lig žemiškas rojus. Lapai tebėr ant medžių ir žaliumų daug. Galima pasakyti, jog Amerika Berlino nelenkia nei ant kiek, daug vietų atsižymi puikiai. Nors Vokietija kariavo, bet Vokietijoje pavalgai už 10 markių, o Amerikoje už 50 cent. alkanas. Amerikoje visoki tonikai 15 cent. ir daugiau butelis, Vokietijoje vadinamas tonikas lemonadu stiklinė didžiausia 1 markė — tris sykius pasilsėjęs turi gert. Alus taipgi pigus ir dideli stiklai pusantros markės. Duona ruginė, lietuviška, tiesiog gera. Pakeleiviams be kortelių parduodama, 10 markių pailgas kepaliukas. Yra šelpiami valdžios varguoliai, jiems duodama ant kortelių duona, taipgi iš daržovių bulvės ir k... Užsimokėjome už pralaikymą musų čemodanų po 1 mar. ir 50 peningų. Reik žinoti, jog Berline yra išleisti tam tikri pinigai, kurie tarnauja tik gyventojams Berlino, jų reik voktuotis neišvežt toliaus, kur jie jokios neturi vertės.

Nuo Berlino važiavome iki stoties Svinemande ir sėdome į botą, kuriuo nuvažiavome iki Konigberg. Čia susiduriu su Bronislavų Valenteliu, kuris kareiviškoje uniformoje apsirėdęs važiavo į Kauną prie Lietuvos valdžios, idant įstojus prie lietuviškos armijos ginti Lietuvą nuo priešų. B. Valantėlis tarnavo

(Dar ne viskas).

PIRKIT LIETUVOS LAISVĖS BONUS!

LIETUVOS LAISVĖS PASKOLA.

Paskolos Talka Lietuvai — Kovoje su Želigowskiu.

Pažvelgus į paskolos stovį iki gruodžio 1-mos dienos galima pasetbėti štai kas:

1. **Kolonijų paskirtas kvotas baigusių yra tik 2:** tai WORCESTER, MASS. (kvota $100,000, — padarė $113,556.59) ir PATERSON, N. J. (kvota 7,000, — padarė $7,429.).

2. **Kolonijų, kurios smarkiai darbuojasi ir netoli kvotos galo stovi, esama 25-ios.**

Štai jos: Bronx, N. Y., Kearney - Harrison, N. J. Amsterdam, N. Y., Newark, N.J., Thompsonville, Conn., Providence, R. I., Cambridge, Mass., Trenton, N. J., Reading, Pa., Donora, Pa., Braddock, Pa., Cleveland,. O., Chicago - Brigdeport, Town of Lake, North Side, Brighton Park, Roseland, E. St. Louis, Ill., Gary, Ind., Indiana Harbor, Ind., Kenosha, Wis.,Melrose park, Ill., Racine, Wis., So. Chicago, St. Louis, Mo.

Linkime toms visoms kolonijoms pasinaudoti dar gruodžio mėn. ir Naujiems Metams įrašyti savo vardus į baigusiųjų kolonijų sąrašus. Laiko nebedaug. O atskaita reikės sausio 1 dieną pristatyti.

3. **Kolonijų, kurios nors nuolat veikia,** bet iki kvotos galo tolokai tebeesančių, priskaitoma 95. Šiuo žygiu jų vardų neminėsime. Jų tarpe esama kolonijų labai darbščių, bet esama ir silpnukių, kurių veikimas vos vos matomas. Gyvumas vis-gi yra. Laukiama dar didesnio. Kartais esti ir blogiau, štai, kad ir su kolonijomis, kurios seka žemiau.

4. **Kolonijos, kurios per du mėnesiu (spalių ir lapkričio) neatsiliepė,** nė vieno Laisvės bono nepristatė, kurios tarytum negirdėjo Želigowskio atakų ant Kauno, kurios tarytum nematė, kad visa Lietuva ir Amerika del to sujudo. Jos atrodo lyg pavargusios ilga paskolos darbuote. Štai tų kolonijų vardai:

Bayonne, N. J., Hoosick Falls, Jersey City, Long Island, Rochester, Schenectady, Watervliet, Maspeth, New York City, Passaic, Bristol,Hartford, Conn., S. Manchester, Brockton (Montello), Baldwinsville, Mass., Nashua, N. H., Northampton, Lincoln, N. H., So. Bethelham, Pa., Chester, Pa., Frackville, Hazleton, Minersville, St. Clair, Freeland, McKees Rocks, Bentleyville, Pittsburg, Pa., (2 stotys — 1 boną prisiuntė), Duryea, Edwardsville (neprisiuntė) Plymouth, Miners Mills, Wanamie, Plains, Pa., Youngstown, O., Aurora, Ill., Beloit, Wis., Chicago Heights, Rhinelander, St. Charles, Kansas City, Seatle, Wash., Sioux City, Los Angeles, So. Omaha, Thorp, Wis.

Iš viso tokių kolonijų randasi 50. Tarpe šių įvardytų kolonijų esama daug tokių, kurios savo laiką gražiai pasidarbavo, kaip va: Rochester, N. Y., Hartford, Conn., Brockton, Mass., Northampton, Mass., Beloit, Wis., ir kelios dar kitos. Nuostabu tik, kad tais pavojingiausiais del Lietuvos mėnesiais, — nebeteko energijos kovoti drauge su visa Lietuva, drauge su visa Amerikos lietuvių visuomene. Jeigu priežastis to neveiklumo yra pavargimas, tad reikėtų perleisti darbą kitiems, kas nori ir gali darbuotis toliau. Jeigu per du mėnesiu nepajudinta piršto del sukėlimo nors mažos dalelės paskolos, — tai tuo daroma didelė skriauda Lietuvos Laisvės ir Lietuvos gynimo reikalams. Tokios atsakomybės minėtų kolonijų paskolos komitetai negali ant saves imti. Pati visuomenė privalo daboti, kad į svarbiausius Lietuvos Respublikos reikalus nebutų žiurima šaltai ir per pirštus. Tad šiuomi kreipiame domę visų šių paskolos stočių komitetų ir kolonijos veikėjų abelnai, kad per šį gruodį mėnesį panaudotų visas pastangas laisvės paskolos dalyke. **Tenelieka nei vienos kolonijos, kuri ramiai lisėtųsi, kada visa Lietuva kruviną prakaitą braukdama kovoja su tamsiomis lenkų imperializmo jėgomis.**

Ne iš prievartos, bet liuosa valia dedama ant Lietuvos laisvės aukuro savo centus ir savo darbą. Jei norime buti savo gimtojo krašto pilnateisiais piliečiais, jei nori Vilnium pasidžiaugti ir visą Lietuvą paliuosuoti iš lenkų okupacijos, — darbuokimės!

Lietuvos Misija.

1920 m. Gruodžia 4 d.

KNYGŲ KATALOGAS.

"Sandaros knygyne dabar gaunamos šios knygos:

16. Aukso Veršis. Vieno veiksmo komedija. Vertė Scenos mylėtojas. Pusl. 35 ....**15c.**

25. **Ką daryti,** kad sveiki butume ir ilgai gyventume. Pusl. 32 .. **10c.**

26. **Kaip Japonai gyvena dabar.** Parašė Dėdė. Pusl. 48 .....**10c.**

27. **Liudvikas Pasteris.** Žmonijos geradarys ir Jurgis Stefesonas. Geležinkeliai. Parašė M. Šalčius. Su paveikslėliais. Pusl. 48 ..... **20c.**

28. **Lietuvių - Latvių** Respublika ir Šiaurės tautų sąjunga. Rinkinys straipsnių ir paskaitų parašytų Dr. Jono Šliupo. Išleista Stockholme 1918 m. Pusl. 162 Kaina **$1.00**

29. **Lietuvos Laisvė.** Trumpa peržvalga Lietuvių tautos politikos. Parašė daktaras Jonas Šliupas. Pusl. 47 ..... **10c.**

30. **Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje.** Gražus kapitališkas veikalas, išrodantis ponų lenkų apaštalavimą Lietuvoje. Lenkų kalba parašė kun. Kaz. Prapolainis. Iš Lenkų kalbos vertė gražia lietuviška kalba Patrijotas. Pusl. 264. Kaina tiktai **$1.00**

31. **Lietuvių Kalbos Gramatika.** Pradinėms mokykloms vadovėlis. Sutaisė mokytojas Juozas Damijonaitis. Pusl. 116. Perspausdinta iš trečios laidos. Kietais viršeliais **45c.**

32. **Lietuvos Gaspadinė.** Arba pamokinimas kaip valgius gaminti. Parašė Žmona. Pusl. 80 .....30c.

33. **Mulkinė ir Mulkytojai,** Dviejų veiksmų komedija iš Amerikos Lietuvių gyvenimo. Parašė Knyburys. Pusl. 35 ..... **10c.**

34. **Jaunuomenės** švietimas kitur ir pas mus. Pusl. 28. ....**10c.**

35 **Naujas Budas Išmokti Rašyti.** Sutaisė P. Mikolainis. Pusl. 30..**10c.**

36. **Pasnikai Lietuvoje.** Parašė K. Stiklius. Kaina ..... **05c.**

38. **Pažvelgus Atgal.** Socialogiškas Romanas Edwardo Bellamy. Vertė Pranas Siulelis. Rašėjas įsivaizdina kas bus 2000 m. sukakus, kaip viskas kitaip - automatiškai veiks ir tt. Pusl. 356. Kaina tiktai **$1.00**

39. **Politiškoji Ekonomija.** Kas ji yra ir ko mokina. Sutaisė V. K. Račkauskas Pusl. 84..... .**25c.**

40. **Pražuvo.** Vaizdelis iš gyvenimo. Parašė Karolis Vairas. Kaina..**10c.**

41. **Rojus ir Pažanga.** Senovės pasakojimai apie rojaus amžius ir rojaus šalis. Vertė V. K. R. Pusl. 112 .... **35c.**

42. **Šienapjutė.** Vieno akto operos Libretto. Žodžiai K. Jasiukaičio, muzika Miko Petrausko. Pusl. 24 .... **10c.**

43. **Trachoma** arba sergėkitė akis. Prie šviesos ir kiti naudingi straipsniai. Pusl. 100 ..... **15c.**

44. **Visas Svietas.** Žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai, statistiškos žinios. Sutaisė P. Mikolainis. Pusl. 156 ..... **20c.**

45. **Žodynėlis,** Angliškai - Lietuviškas. Sutaisė kun. P. Saurusaitis. Pusl. 199 ..... **35c.**

46. **Dangaus Augštumas** ir Žmogaus Senumas. Eilės — "Anykščių Šilelis" ir kitos naudingos žinios. Pusl. 149 .....**20c.**

47. **Žmogaus Pareigos.** Italų kalboje rašė G. Mazzini. Vertė V. K. R. Aukštas troškimas teisybės ir geismas tikrosios žmonėm laimės, kuri turėtų kilti iš pasišventimo, iš savų pareigų pildymo. Ar skaitei šią knygą? Pusl. 245. Kaina .... **$1.00.**

Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigus prisiųsti sekančiu adresu:

"SANDARA", Book Dept.,
327 E St., **Boston 27, Mass.**

Kaledu Dovana

Geriausia dovana Kalėdoms, tai pinigų pasiųsti saviems į Lietuvą, piguș, naudokitės proga. Nusiuntimas greitas ir gvarantuotas. **Laivakorčių Agenturą** į Liepojų, Hamburgą, Bremą, Rotterdamą ir Antverpą, į Lietuvą ir iš Lietuvos, atitraukiu šeimynas.

Padarymas pasų kelionei ir kiti dokumentai, pavedime dalių pirkime ir pardavime. Pinigus siųskite per pašto Money Order. Atsakymui pridėkite 2c. krasos ženklelį.

JUOZO AMBRAZIEJAUS AGENTURA,
168 Grand St., Brooklyn, N. Y.
TEL. GREENPOINT 4548. A. L. T. S. NARYS.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite, teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT,
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

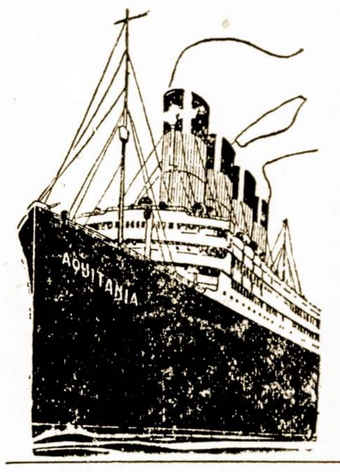

CUNARD LINIJA

Į Hamburgą ir Liepojų pro **Angliją.**

Laivas AQUITANIA
SAUSIO 25 D., 1921.

Trečios klesos kainos:
iki Hamburg. 125.00
iki Liepojaus $145.00
Ir karės taksų $5.00

Agentas yra **Cunard** Jusų mieste, kreipkitės prie Jojo.

EXTRA ŠILUMA ŠALTOM ŽIEMOS DIENOM

Pasitaisyk savo kambarį, kad butų šiltas - smagus. Tą galima padaryti suPerfection kerosinu šildomu pečiumi, jį galima pastatyti kur labiausia reikia, ir bile laiku. Aštuonias ištisas valandas galima šildyti su vienu galionu Secony kerosino. Neturėsi klapato jo pakurimui, nereikės nešioti malkos, anė pelenai. Perfection pečius visados gatavas kiekvienam tavo pareikalavimui. Lengvas budas pripilti, užžibinti, galma švariai užlaikyti ir nedvokia. Pirk Perfection pečių tuojaus, o turėsi pasitenkinimą nuolatos.

Geresniam rezultatui vartok Secony kerosiną.

PERFECTION
Oil Heaters
STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

BAMBINO

Sveiki kudikiai yra linksmi kudikiai

Apsaugok savo kudikio sveikatą laikant visuomet po ranka nuo vidurių užkietėjimo, traukymo, dieglių, viduriavimo buteli

BAMBINO

Jis veikia greitai, maloniai ir pasekmingai! Vaikai myli jį! Jie prašo jo daugiaus. Gaunamas visose vaistinyčiose arba tiesiai iš labaratorijos.

Reikalauk pokelio su Bambino lėlės paveikslu.

Kaina 50c. butelis. Užsakant nuo išdirbėjų 60c. su persiuntimu.

F. AD. RICHTER & CO., Bush Terminal Bldg. No. 5, BROOKLYN, N. Y.

Vietos žinios.

KOWEL BANKA UŽDARYTA.

Joseph Kowal Co. lapkričio 20 d. pats uždaręs, pridėjo ant durų notą, kad bus uždarytas biznis iki vėliasniam pranešimui. Gi Gruodžio 13 d. jo bankos skyriaus So. Bostone, 366 W. Broadway, likos jau perkeista nota: atimta pirmiaus pridėta paties Kowal, ir pridėta ant durų sekantis raštelis:

"The Business of Joseph Kowal & Co. Inc., is now in the hands of:

David J. Maloney, Receiver, 73 Tremont St., Room 501, Boston, Mass."

7-tos KUOPOS RINKIMAI.

Seredos vakare, gruodžio 8 d., buvo mėnesinis susirinkimas, kuriame buvo išduotas raportas Seimo delegatų: S. Jokubausko ir M. J. Damijonaičio. Potam po kitų kuopų reikalų įvyko rinkimai kuopos valdybos narių sekantiems metams.

Daugumu balsų likosi išrinkti: pirmininkas — Simas Jokubauskas; jo padėjėjas — Antanas Gotoutas; užrašų raštininkas — Juozas Lekavičius; finansų raštininkas — Juozas Kapočiunas; iždininkas — Jonas Palionis; maršalka — Andrius Juodgudis; presos komisijon: A. J. Gotoutas ir Pr. Zokaitis; organizatorius — V. A. Jankauskas.

Visi yra rimti veikėjai, tad galima pasitikėti, kad naujoji kuopos valdyba žymiai pakels 7-tą kuopą savo veiklumu. Linkime, kad sekančiais 1921 metais A. L. T. S. 7 kuopa užaugtų bent iki 500 narių, o tas yra galima, turint savo svetainę ir mokyklą. Čia galima daug jaunimo pritraukti, ir dabar sandariečiai South Boston'e turi gerą vardą lietuvių abelname veikime.

"Sandaros" Report.

DRAUGIJŲ KONFERENCIJA

Lietuvos Piliečių Sąjungos 1-mą kuopa šaukia Boston'o ir apielinkės draugių konferenciją, kuri įvyks nedėlioje, 19-tą d. Gruodžio (Dec.), 1920 m., 1 val. po pietų, Lietuvių svetainėje, So. Boston, Mass.

Todel yra kviečiamos visos draugijos išrinkti po tris atstovus ir atsiųsti į draugijų konferenciją, suorganizavimui Lietuvai pagelbos teikimo darbo.

Kviečia Lietuvių Piliečių Sąjungos 1-mos kuopos,

Komitetas.

Tėvynės Mylėtojų Draugijos susirinkimas įvyks seredoje, 22 dieną gruodžio, 1920, 7:30 val. vakare, Sandaros kambaryj 327 E St., So. Boston, Mass.

Nariai malonėkite atsilankyti, nes bus išdalįtos knygos už pereitus metus.

J. Palionis, rašt.

IŠVAŽIUOJA WASHINGTONAN.

Tamas Šeimis, leidėjas "The Lithuanian Booster", gyvenęs tulą laiką So. Bostone, išvažiuoja į Washingtoną, kur jį Lietuvos Atstovybė Amerikoje užkvietė darbuotis "Informacijų Biuro" skyriuje.

IŠ A. L. T. S. 7 KUOPOS SUSIRINKIMO.

Gruodžio 8 d., š. m. kuopa turėjo mėnesinį susirinkimą, svarbų ir viskuom pasekmingą, labiausiai, kad liko išrinkta valdyba sekantiems metams. Turbut bus viena iš veikliausių, kokia kada yra buvusi. Ir labai sistematingai likos sutvarkyta: kiekviena valdybos komisija pasiskyrė sau tinkamas vietas, apsišarvavo nuo galvos iki kojų idealizmo šarvais. Kiekvienas pasiryžęs atremti nors ir didžiausią priešo užpuolimą. Pasirengę ar atmušti ar patraukti į sandariečių eiles, kad kiekvienas liktų naudingas visai lietuviškai liaudžiai ir pats sau. Tai šitokis 7 kuopos sandariečių yra nusistatymas sekančių metų veikime.

Sekančiais metais valdybos vairą paima sekanti nariai A. L. T. S. 7 kuopos: Pirmininkas S. Jokubauskas, vice-pirm. A. Gotoutas, prot. rašt. J. Lekavičius, fin. rašt. J. Kapočiunas, kasierius J. Palionis, maršalka A. Juodgudis, spaudos komisija: A. Gotoutas ir P. Zokaitis; organizatorius V. P. Jankauskas, kuokos kambario tvarkdariais J. Palaima ir A. Juodgudis.

Tai šitokia 7 kp. '21 m. valdyba pilna energijos ir pasišventimo, kad apginti savo persitikrinimo principus, tad ir stojo į veikiančio komiteto eiles.

F. Zokaitis, kp. sekr.

L. G. DR-JA SO. BOSTON,

So. Boston'o lietuviai pasižymėjo mielaširdystės darbu, nes surinko $160.00 nuo metinių narių po $2.00 ir šiaip smulkių aukų viešame susirinkime. Tai yra graži Kalėdų dovanėlė nuvargusiems ir sužeistiems Lietuvos kareiviams. Pinigai pasiųsti į Centrą.

Pirm. **M. Damijonaitienė,**
Iždin. **K. Šidlauskas.**

ADV. F. J. BAGOČIAUS PRAKALBOS.

Žymiausias Amerikos Lietuvių prakalbininkas advokatas F. J. Bagočius iš So. Bostono gruodžio viduryje atvyksta su prakalbomis į vidurines valstijas. Jam šį maršrutą rengia Pittsburgas, Clevelandas, Detroitas ir Grand Rapids miestai. Kurie kiti miestai norėtų pagengti gerb. advokatui Bagočiui prakalbas prieš ar po apačioje pažymėtų dienų, gali kreiptis prie jo ypatiškai. Dabar garsinama maršrutą veda Clevelandiečiai, bet iš jų nebutų galima kalbėtojo sau pasiprašyti.

Kalbės sekančiose dienose ir paminėtuose miestuose:

Pittsburge	**Gruodžio 18 d.**
Clevelande	**Gruodžio 19 d.**
Grand Rapids	**Gruodžio 20 d.**
Detroite	**Gruodžio 21 d.**

Labai senas laikas, kaip F. J. Bagočius šiame krašte lankėsi, todel visiems bus smagu jį ir vėl pamatyti ir išgirsti jo kalbos.

Maršruto Komitetas.

RUBSIUVIŲ STREIKAS.

Bostono'o kriaučių streikas eina pasekmingai: išskiriant kontraktorius ir jų šeimynas, kiti visi vienybėje laikosi. Bet iš lietuvių tarpo tesiranda keletas tokių nesusipratusių, kad net visiems Boston'o lietuviams gėdą daro, šiais minėtais lietuviais buvo pirmiaus vienas - kitas kontraktieriukas ir katrie buvę manažeriais, kaip paprastai boseliais ir visuomet sakydavo, kad labai apšviesti ir susipratę, o kuomet išėjom į streiką 15 rugsėjo, aiškiai viskas buvo pasekmingai ir keletas sąvaičių nebuvo streiklaužių, o paskui po kiek laiko šios minėtos ypatos, tai antras šapos boselis ir trečias buvo manadžeris ir ketvirtas manadžeris ir penktas boselis — tai musų taip vadinami broliai lietuviai pradėjo 3 šapose streiklaužiauti, sakydami, kad mes tiktai norim tą darbą pabaigti, kuris yra musų šapos dirbtas ant rankų, o daugiaus nedirbsime, bet visai kas kita pasirodė, kuomet tie silpno proto žmoneliai pabaigė tą šapos dirbtą ant rankų darbą, tai taip jie įssidrąsino, kad praeitą sąvaitę ir visai pradėjo buti dvokiančiu šašu ir streiklaužiauti tikrai, kaip tikri streiklaužiai, tai Talbot vėrauzėje. O kuomet buvo darbininkai, visuomet sakė, kad jie atjaučia darbininkų organizacijas ir supranta, kad vien tiktai per organizacijas pagerinimas darbininkų buvio ir skaitė tokius darbininkų priešais, kurie bile ką pasakydavo ant Rusijos bolševikų — tokius žmones vadindavo vsiuomet tamsunais ir nesusipratusiais. Dabar tie apšviestunai visų pirmi pradėjo streiklaužiauti. Tai matote, kokis jų buvo apšvietimas, kuomet šiandien pasirodo, kad tai žmonės ne savo protu gyvenanti, bet koki darbininkų priešai. Kuomet jie taip daro, kaip jiems diktuoja musų priešas, tai toki žmonės tiesiog mažiausio supratimo neturi. Jei jie turėtų bile kokį supratimą, tai jie taip nedarytų. Bet pasirodo, kad jiems taip apdumė Talbot Co. akis, kad jie nei gėdos neturi taip darydami. Jei tie žmonės turėtų supratimą ir imtų žiurėti į ateitį, kas gali buti ateityje, tai be abejonės pamatytų. Galima labai aiškiai suprasti, kad Talbot Co. patol jie bus geri, pakol jie reikalingus sampalus padarys, o paskui tai visi, kurie šiandien bando streiką laužyti, bus išspirti laukan. Nevienas yra jau ir išvarytas — taip gali ir tiems geradėjams buti, kurie šiandien taip tai kompanijai užsitiki ir su savo visa šeimyna streiklaužiauja. Toki minėti šašai gali susilaukti juodos duonos ir nėra abejonės, kad tas bus, nes sena pasaka: kokis darbas tokia ir užmokestis. Aiškiai pasirodo, kad tokias ypatas tiktai galima pavadinti tikrais išgamomis.

Jei dar vieną išgamą prisikalbino, tai puspaliokis, kuris buvo 6 šapoj už manadžerį: tas ir dabar su savo dukterimis streiklaužiauja. Visuomenė turėtų į tokius žmones kitaip pažiurėti, ir jei tie priklauso prie kokių draugijų, draugijos užduotis pareikalauti nuo jų pasiteisinimo: kas jam ir kodel, jei taip serga, ir turėtų vaistų tokiam pažiurėti, ar tiesiog iš draugijos išbraukti tokius žmones, kurie šiandien kaukės veidu apsidengę ir kaip šikšnosparniai bijo prie šviesos pasirodyti. Gėda tokius zomnes ir lietuvių tarpe laikyti, galima tiesiog pavadinti išgamomis, lenkberniais. Taip visi žino gerai, kad tie žmonės streiklaužiauja. Jei jie patys nesupranta, tai Boston'o lietuviai visiems privalo parodyti tokiems jų klaidas, durti tiesiog į akis jam, kuomet jie nemato ir nesupranta. Toki žmonės bus ant visados paženinti, kaip šašai, streiklaužiais, išgamoms, lenkberniais, žulikovskiais, grobikais, skebais. Jei turėtų kokį nors supratimą, dabar laikas nustoti darius tokis purvinas darbas. Dabar laikas susiprasti.

Kiti visi vienybėje laikosi ir nėra abejonės, kad bus laimėtas streikas ir tikslas atsiektas, tiktai reikia vienybės.

Presos Komisija:
J. J. Peldžius,
J. A. Žerdeckas,
J. J. Lukauskas.

Tel. S. B. 2488
DR. J.C. LANDŽIUS - SEYMOUR
LIETUVIS
Gydytojas ir Chirurgas
366 Broadway, S. Boston, Mass.

DOVANOS KALĖDOMS

Diemantai, perlai, briljantai, auksai, sidabrai ir kitoki brangūs išdirbimai pritaikyti dovanoms del Kalėdų. Kaina teisinga ir labai prieinama kiekvienam darbininkui, kuris pirks nors už vieną doliarį vertės, tam duosime gražų sieninį kalendorių arba gradusninką. Kalendorius parodo jusų gimino dieną ir kokis akmuo priklauso į jusų žiedą. Taigi pirkdami žiedą sau arba jusų draugei niekados jusų pinigai nenueis veltui, o nusipirksite laimę.

P. VALUKONIS,
375 Broadway, So. Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu. South Boston.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS
Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.
ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

REIKALINGA SO. BOSTON'E

Mergina, kuri gali vartoti "Typewriter" mašiną, ir katra supranta vedimą knygų (bookkeeping) ir abelną ofiso darbą.

Darbšti mergina, kuri norėtų išsimokyti visą ofiso darbą gali kreiptis šiuom antrašų:

SO. BOSTON P. O., BOX 12.

Suteikite atsakymą ant šių klausymų:

1. Kiek senumo?
2. Dabar dirbi ar ne?
3. Jei dirbi, kur?
4. Ar gali vartoti "typewriter" ir ar supranti "bookkeeping?"
5. Už kiek sutiktum dirbti už sąvaitę, už 8 val. darbo į dieną?

REIKALINGAS energiškas žmogus kiekviename mieste ir miestelyje sekančiose valstijose: Masschusetts, New Hamshire ir Rhode Island, represantuoti didelę Boston'o firmą. Patyrimas nereikalingas. Galima visą laiką arba dalį laiko dirbti.

Adresas:

MERRILL & CALHOUN,
28 School St., Boston, Mass.

MAGDE. "Ak, kaip man nieżti galvą! Išbandžiau visokius mazgojimus, trinkimus, muilavimus — ir viskas tas nieko nepagelbėjo nuo tu bjauriu pleiskanu... Man gėda net darosi!"

MARE. "Na, tai kam tau kęst bereikalingai! Žiurėk, kokie mano plaukai gražus, švelnus ir čysti. O tai todėl, kad aš vartoju RUFFLES!"

Kas tai yra RUFFLES? Ar tai gyduolė? Ne!! Ar kvepiantis vanduo? Ne!! RUFFLES yra tai paprasčiausis plaukų ir odos sustiprintojis, kuris prigelbi gamtai suteikt žmogui priklausanti grožį. O kas gal but gražesnio už ilgus, blizgančius, švelnius plaukus? Kas gal but smagesnio už čystą nenieżinčią galvos odą?

RUFFLES

panaikina pleiskanas! Su jomis nereikia kelių mėnesių galvos trynimo: dviejų ar trijų dienų bėgyje RUFFLES pradės mažinti pleiskanas, o savaitės laike jų jau nei žymės neliks! Paskui tik retkarčiais suvilgant galvą bus užtektinu, kad pleiskanos neatsinaujintų.

Nusipirkte šiąnakt RUFFLES bonkutę aptiekoje. Kaštuos tik 65c., bet jus sakysite, kad jos vertos daug daugiau. Paaiškinimai pridėti prie kiekvienos bonkutės. Jei negausite jusų aptiekoje, tai atsiųskite mums 75c. pačto markėmis, ar money order šiokiu adresu:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Lietuvių Filmų Bendrovės

Antra sesija krutamų paveikslų bus rodoma Bostone tiktai vieną dieną:

NEDĖLIOJE, GRUODŽIO 19-tą, 2 VAL. PO PIETŲ
CONGRESS HALL, TEATRE,
220 W. Broadway, kamp. C gatvių, **South Boston, Mass.**

Tėmykite gerai. Paveikslai iš Lietuvos, visi nauji, matysite visi. Rodys Lietuvių įėjimą į Vilnių, Bolševikų kariuomenę, laidotuves bolševikų, kritusių mušyje su lenkais, lenkų užpuolimas Vilnių, bėgimas iš Vilniaus nuo lenkų, laukų darbai, ukininkai, Kauno Vilniaus ir Suvalkų gubernijos, bažnytinės procesijos, vaizdai iš Steigiamojo Seimo ir daug kitų.

PASTABA: Kadangi šie paveikslai bus tik vieną sykį rodomi ir nebus rodomi Cambridge nei Brighton tie, kurie žingeidautų pamatyti, lai atsilankoj So. Boston, Mass. nedėlioje Gruodžio 19 d., 2 val. po pietų, Congress Hall Teatre. **Bus rodomi tik vieną kartą. Gailėsitės neatsilankę!**

Šokiai! Ir Dar Koki Šokiai!

Rengia Dramos ir Muzikos Draugija "Gabija"

Petnyčioj, 31 Gruodžio 1920

LIETUVIŲ SVETAINĖJE,
Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.
Prasidės 7:30 val. vak. ir trauksis iki 1 val. ryto.

Visus kviečiame į šį musų vakarą, pasitikti NAUJUS METUS su naujausioms dainoms, muzika ir šokiais ir t. t.
Bus geriausi muzikantai Ed. Campbell's Orchestra.

Lietuvių Rakandų Bendrovė
(FURNITURE STORE)

Parduodam visokius Rakandus užmokant ir duodam ant išmokesčio Užlaikom savo troką, pristatom daiktus į kitus miestus ir perkraustom iš vienų namų į kitus.

268 Broadway, So. Boston, Mass.
Telephone So. Boston 839—W.

CUNARD LINE

Didžiausias Laivas Plaukentis į Hamburgą

Laivas **SAXONIA** 14,300 tonų Sausio 18, 1921
Kabinetas kainuoja $180.00 ir karės taksų $5.00
3-čia klesa " $125.00 " " "

Tiesiog į Hamburgą.

3-čia klesa iki Eitkunų per Hamburgą $130.40, pridedant 5 dol. karės taksų.

Yra **Cunard** agentas Jusų mieste eikite prie jo.

Lietuviškos Atvirutės

"Sandaros" Knygyne dabar gaunamos sekančios tikrai lietuviškos atvirutes:

KAINA — 2 Už 5c., 12 Už 25c.

1. Lietuvos Ukininko Grinčia,
2. Lietuvos Ukininko Namas,
3. Lietuvos Ukininko Vaizdelis,
4. Vilniaus reginys, žiurint nuo Vilijos,
5. Vilniaus Katedros Bažnyčia,
6. Petro Rimšos "Artojas",
7. Šiaulių miesto rinka,
8. Vasarinis Vilniaus Teatras,
9. Petro Rimšos "Močiutė",
10. Trakų pilies griuvėsiai,
11. Gedimino pilies griuvėsiai,
12. Gedimino kalno vaizdelis,
13. Trakų ežeras ir pilis,
14. Sodžiaus vaizdelis "svečių belaukiant",
15. Šv. Onos Bažnyčia Vilniuje,
16. Dr. V. Kudirka Lietuvos Rašytojas,
17. Lietuvaitės, gražus vaizdelis,

Taipgi sekančios: po 5c., 6 už 25c.:

18. Mikas Petrauskas, liuoso meno dailininkas,
19. Dr. V. Kudirka, Lietuvių rašytojas,
20. Simanas Daukantas, Lietuvių Istorikas.

Į kitus miestus pašta mažiau 4 nesiunčiame. Perkupčiam leidžiam gerą nuošimtį. Pasiskubinkite kol yra. Užsisakant ir pinigus siunčiant, adresuokite:

"SANDARA"

327 E STREET, BOSTON 27, MASS.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

PARSIDUODA FOTOGRAFIJŲ GALERIJA—STUDIJA.

Bostono apielinkėje, biznis išdirbtas per daugelį metų ir dabar eina labai gerai. Norinti pirkti, teiksis atsikreipti į "Sandaros" Administraciją.